

A tiszáninneri helv. hitv. egyházkerület

1859-dik évi május 3, 4, 5, 6, 7-dik napján

MISKOLCON

tartott

GYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneri helv. hitv. egyházkerületi gyűlés, 1859-dik év május 3-dik s több napján, Borsodmegyében, Miskolc városában, főtisztelendő Apostol Pál superintendens és nagyságos tolcsvai Nagy Gedeon, alsó-borsodi, mint legidősb jelenlevő segédgondnok elnökségök alatt, nagyságos Havas Sándor, borsodmegyei cs. kir. főnök, mint országfejedelmi biztos jelenlétében a következő hivatalos gyűlési tagok közreműködésével tartatott:

Az abauji egyházmegyéből.

Dr. Fereny József, esperes, kassai
Kérészi Mihály, alsóvadászi
Hadházi László, györkei
Balla József, bódi lelkészek.

Bárcai Bárczay Bertalan, helyett. segédgondnok.
Szathmáry Miklós.

Az alsó-borsodi egyházmegyéből.

Édes Albert, esperes, tiszatarjáni
Orbán Mihály, tiszánánai
Prágai Lajos, maklári
Vatay Sándor, s. keresztúri lelkészek.

Szentimrey József.

Az alsózempléni egyházmegyéből.

Hegedüs László, esperes, sárospataki
Vitányi József, megyaszói
Anti János, tályai lelkészek.

Kóczán József, segédgondnok.
ifjabb báró Vay Miklós.
Erdélyi János.

A felsőborsodi egyházmegyéből.

Simon József, boldvai
Molnár József, hangácsi lelkészek.

bárcai Bárczay László, segédgondnok.
Kiscsoltói Ragályi Ábrahám.
Törös Tamás.

A felsőzempléni egyházmegyéből.

Laki András, esperes, m. izsipi
Bálint József, lasztóci lelkészek.

Kazinci Kazinczy András, segédgondnok.
Éva András.

A gömöri egyházmegyéből.

Terhes Sámuel, esperes, rimaszombati
Szentpéteri Sámuel, pelsőci
Maklári Pap Lajos, berzétei lelkészek.

rofi Borbély László.
Dapsi Vilmós.

A tornai egyházmegyéből.

Lovass Sámuel, esperes, szilicei
Szendrei János, szádellői lelkészek

Lovász Miklós, segédgondnok.
Zsarnay Imre.

Az ungi egyházmegyéből.

Pazar József, esperes, eszenyi
Szabó András, csicséri lelkészek.

Zsarnay Lajos, főjegyző, főiskolai
Kun Bertalan, jegyző, miskolci lelkészek.
Szeremley Gábor, sárospataki közigazgató.
Molnár István, gimnáziumi
Árvai József, képezdei igazgatók.
Pásztor Dániel, miskolci gymn. igazgató.

Horváth Antal, egyh. ker. ügyvéd.
Kun Dániel, főiskolai pénztárnok.
Bakos Antal, ügyvivői pénztárnok.

s több méltósággal, komolysággal, tapasztalattal és bölcseséggel jeles világi és egyházi férfiak.

Május 3-dik napján reggeli 9 órakor, a helybeli ref. gimnázium nagy hallgató teremében összegyűlvén, legelőbb is Isten dicsőítése, segedelmének és áldásának buzgó esedezése után, superintendens ur a gyűlési testületet ünnepélyesen üdvözlővén, a tanácskozásokat alkalomszerű beszéddel megnyitá.

I. Olvastatott a budai kerületi cs. kir. helytartósági osztály folyó év, márc. 15-dikén, 7190-dik szám alatt, superintendens Apostol Pál urhoz küldött válasza, melyben a jelen egyházkerületi gyűlésre országfejedelmi biztosul, borsodmegyei főnök Havas Sándor ő nagysága neveztetett ki.

Tudomásul vétetett.

II. Az egyházmegyei követek megbízó levelei annak rendi szerint beadattatván. A közgyűlés előtt bemutatattak.

III. Kazinczy András, felsőzempléni segédgondnok ur a segédgondnoki esküt a gyűlés színe előtt letévén.

Éljen öröm-kiáltások közt egyházkerületi ülnöki és tanácsbirói székét elfoglalta.

IV. Olvastatott Szűcs Miklós egyházkerületi világi főjegyző jegyzői hivataláról leköszönő nyilatkozata, melyben megemlíti, hogy ezen lépésre a jegyzői hivataltól merőben különböző nemű, folytonos tanulmányt kívánó, szinte közérdekű s minden erejét és idejét igénybe veendő hivatalos foglalatosságai kényszerítik.

Nyole évig közméltánnyal folytatott hivataláról lemondása, a felhozott alapos oknál fogva elfogadtatott, azon nevezetes évek alatt az egyház és iskola, a vallás és nevelés szent ügyében tett hiv és buzgó működése jegyzőkönyvileg örökíttetni határozatott.

A megürült világi jegyzői hivatal betöltése a holnapi napra használtatott.

V. Olvastatván a mult évi sept. 21-dik s több napján, Tályán tartott egyházkerületi gyűlés azon határozatai, melyek teljesítendők valának: azokra nézve a következő újabb határozatok tétettek.

a. a 3-dik szám c. betűje alatt a Mosolygó nevű puszta nézve, a folyó évi főiskolai számvevőszék jegyzőkönyvének 73-dik szám alatt azon pusztá haszonbér-lőjével Fisch Józseffel kötött újabb s módosított szerződvény föltételei terjesztetvén s olvastatván fel.

Mint a főiskolai számvevőszék, úgy a jelen egyházkerületi gyűlés is az újabb szerződvény föltételeit helybenhagyja s megerősíti. A főiskolai gazdasági választmánynak s különösen Kun Dániel, főiskolai pénztárnok urnak tétetvén újabban is kötelességül, hogy azon puszta nézve, mint végrendeleti hagyaték, a főiskola részére törvényes átíratását minél előbb eszközölje.

b. 5 sz. alatti határozat, mely a régi egyházi jegyzőkönyveknek, s más érdekes egyháztörténeti kútfőknek a sárospataki főiskola könyvtárába beküldését rendeli meg, az e célra felhívott egyházmegyék által nem teljesítetvén.

Ujjolag fölhevitatnak az egyházmegyék ezen határozat teljesítésére, oly utasítással, hogy különösen az 1670-dik évtől a jelen század elejéig szóló oklevelekre függesztvén figyelmüket, ezeknek összeszedése által igyekezzenek az egyháztörténeti kútfőket gazdagítani. Egyszersmind fölhevitatnak a többi testvér egyházkerületek is, hogy miután az ily régi történeti adatok nemcsak becses ereklyéi s bizonyosságai protestans egyházi életünk mikénti kifejlődésének, hanem annak további fejlesztésére is kiszámíthatlan befolyással s horderővel bírnak, és csak ezeknek szorgalmas egybegyűjtése által lehet magyar protestans egyházi történelmünket, hiteles adatokkal indokolva rendszeresen kidolgozni; lennének szivesek e nagy s érdekes célra az által közremunkálni, hogy a keblökben létező egyházakban netalán ismeretlenül heverő, vagy elrejtett okiratokat igyekezzenek összegyűjteni, s azokat akár külön, akár egyesülten a négy egyház-kerület közös befolyásával világ eleibe bocsátani.

Ennek folytán előadatott, hogy néhai Szombaty János, főiskola volt tanárnak, főiskolánk múltját tartalmazó történeti kézírata ki fog nyomtatni, sőt már nyomtatás alatt is van: kívánatos volna, ha a főt. egyházkerület ezen maradandó becsű műnek érdekét az által emelné, hogy ez saját neve s firmája alatt adatnék át az olvasó közönségnek.

Ezen indítvány közhelyességgel fogadtatván, egyházker. közönségünk szives örömmel belenyugszik abba, hogy említett kézirat az egyház kerület, mint kiadó neve alatt jelenjék meg.

c. 7-dik számra. Midőn még 1857-dik év okt. elein, Jánosiban tartott egyházkerületi gyűlésünk, több közérdekű egyházi s iskolai ügyeink előmozdítása végett a Conventek megújítását indítványozá: azolta a népiskolai egyetemes választmány, mind a négy testvér egyházkerület közbizodalom által választott követeiből ohajtásunk szerint életbe lépven, egyházkerületünk jónak és célszerűnek látja, hogy ezen választmány pótolná némileg eddigi Conventeinket, s annak tanácskozásával a népnevelési ügyön kívül, más sürgetősb, eszmecsere utján megvitattatandó egyházi és iskolai közügyekre is kiterjedne, oly célból, hogy ez a közösen ohajtott zsinatra is némi előkészületül szolgálja.

Ezen indítvány elfogadtatott. A több testvér egyházkerületek megkerestetni határozattak, hogy a közelebbi, Sárospatakon tartandó értekezletre is már oly meghatalmazással bizzák meg és küldjék követeket, hogy egyházaink és iskoláink jobbléte és fülvirágzása tekintetéből, az ezt érdeklő tárgyak felett együtt tanácskozhassanak, melyek közt méltán első helyen említendő a közegyházi pénztár legjobb móddal lehető felállítása. Nagyon természetesen az értekezlet minden határozata az egyházi közügyekben csak javalló leendő, melyet az egyházkerületek köztanácskozás útján módosíthatnak, elfogadhatnak vagy mellőzhetnek.

x d. A 16-dik számra. A lelkészek és iskolatanítók által használt fekvő vagyonok után járó adó ügyében fölterjesztett újabbi alázatos folyamodványunkra mindeddig semmi felsőbb válasz nem érkezvén. Azonban az egyházkerületi gyűlés, a mint egyrészt örömmel értesült a felől, hogy vannak több egész egyházmegyék, melyeknek minden egyházközségei, minden kivétel nélkül mindennemű földadót, a lelkészi és iskolatanítói földektől, egyházkerületi határozatunk szerint egész készséggel elfogadták és magok fizetik: úgy más részről sajnosan vette tudomásul, hogy némely egyházmegyékben több egyházközségek akadnak, melyek nem csak a vallásos buzgalom, hanem a jog és igazság által is követelt köteleztetésüket teljesíteni vonakodnak.

Az egyházkerületi közgyűlés ismét megújítja az ez ügyben hozott határozatát, miszerint a lelkészi és tanítói díjakat tetemesen csonkítván a földadó, mely azon földekre vettetik, melyeket a lelkészek és tanítók díjleveleik szerint csak használnak, de a melyeknek nem magok, hanem az egyházközségek tulajdonosai. A papi díjlevél, mint kétoldalú szerződvény természete hozza magával, hogy a papi s tanítói díjlevelekben foglaltatott egyházközségi földektől s fekvő vagyonoktól az adót ne a belső személyek, hanem az egyházközségek fizessék, s ekkép a lelkészi s tanítói díjazásnak a földadó által okozható csonkulását, a körülmények szerint vagy kivetés által, vagy a közjövdelemből pótolják. Ezen jogon és kegyeleten alapuló határozatnak érvényesítését és életbeléptetését oly utasítással teszi az egyházkerületi közgyűlés az egyházmegyei kormányoknak szoros kötelességökké, hogy azt, ha a szükség úgy kívánná a politikai hatóság segedelmével is eszközöljék; és csak aziránt terjesztessék ez ügyben az egyházkerületi kormányzék elé panasz, ha a kikért politikai segedelem határozatunk érvényesítése végeit megtagadtatnék.

e. A 36-dik számra. Az areal iskola felállíthatásának megrendelt terve benem adattatván.

A jövő júliusi közvizsgák alkalmával az egyházkerületi küldöttségnek, s annak útján az őszi egyházkerületi közgyűlésnek adassék be.

VI. Olvastatott a dunamelléki ref. egyházkerület 1858-dik évi sept. 6-dik s több napján Pesten tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 163-dik számalatti határozata, miszerint a conventi levéltár Porkoláb Dániel volt budai agens urtól átvétetvén, Pesten Török Pál esperes ur gondviselése alá helyhez tetett, s annak rendbeszedésére a magokat arra önként felajánlott Török Pál, Polgár Mihály és Irinyi József urak bizattak meg, munkájok eredményéről koronként teendő hivatalos jelentésök bevértatván. Egyszersmind a többi testvér egyházkerületek értesítettnek és felhivatnak, hogy ezen levéltár rendezésére a magok részéről is tetszés szerint megbizott férfiakat küldjenek ki.

Teljes méltánnyalattal és kellő elismeréssel vette egyházkerületi közönségünk a testvér dunamelléki egyházkerület e közös ügyben tett célszerű intézkedését s a magokat önként felajánlott tisztelt férfiak működését, kiket arra részéről is teljesen megbiz és egész tisztelettel fölkér.

VII. Ezzel kapcsolatban a 164-dik szám alatt a dunamelléki egyházkerület jelenti, hogy Porkoláb Dániel ur agensi hivataloskodása már régebben megszünvén, mely hivatal az egyházügyek szabályos és reades vitelére most még szükségesebb,

mint ezelőtt volt. Ennélfogva a tisztelt egyházkerület Polgár Mihály egyházkerületi világi főjegyző és ügyvéd urat, ki az agensi teendőket már tíz év óta méltánylást érdemlő módon végezte, részéről 200 ft. díjjal ágensül szabályszerűleg megválasztá, s erről, a több testvér egyházkerületeket is ezen intézkedéshez a maguk részéről is lehető hozzájárulás végett értesítvén.

Tudomásul vétetett.

VIII. Olvastatott mult 1858-dik év sept 28—30-dik napjain Debrecenben tartott népiskolaügyi egyetemes választmányának naplója, s az e mellé / csatolt egyesületi alapszabályok, /./ a népiskolai rendtartás vezérelvei, úgy a mint azok a négy egyház. útasításainak nyomán, közösen megalapítottak és elfogadtattak.

Miután azokban mindazon dolgok befoglalvák, s azon magvak bőven lerakvák, melyeknek kikelésétől népiskolaügyünk fölvirágzását a jelen körülmények közt bizton remélhetni: egyházkerületi közönségünk mindazt, mi ezen fontos munkálathban foglaltatik elfogadja, s magaévá teszi, következő módosítással:

1. Hogy az egyesületi szabályok 11 §-ba, hol az mondatik; „mikép az egyesült erővel előállítandó kézi könyvek nyomására, állandó szabályúl tüzetik ki, hogy a s. pataki és pápai nyomdáknek egyenlő ár és kiállítás mellett, az idegen nyomdák felett folytonosan elsőség adassék, egyházkerületünk teljességgel bele nem nyughatik, mert azon pontnál fogva, csak föltételesen adatik elsőség a főiskolai nyomdáknek, t. i. egyenlő ár és kiállítás mellett: már pedig arról eleve biztosok nem lehetvén, kiállhatják e a főiskolai nyomdák, más nagyobb kiterjedésben dolgozó nyomdákkal a versenyt: egyházkerületünk legalább, s. pataki főiskolánkunk több ezerre menő s nagy áldozattal szerzett nyomdáját megbuktatni, vagy bizonytalanságnak kitenni, sem azon hasznót melyet az eddigelé a kézi tan- könyvek nyomtatása által főiskolánkunk adott, kezeink közül kibocsátani nem akarjuk: hanem miután az annyira fontos népiskolai ügyben a 4 egyházkerület egyesülésének alapja is a szeretet és kölcsönös testvériség s barátság voltak, és épen nem nyerészkedés: egyház. kormányunk akként ohajtja módosíttatni, hogy meghagyatván a leendő kézikönyvek nyomtatása az egyházkerületekben létező vagy létrejövendő főiskolai nyomdákknál, idegen vállalkozóknak az semmi esetben sem adassék át. Egyházkerületünk biztos reménynyel van az iránt, hogy ha nyomdánk számára folytonos munka fog biztosíttatni, azon, vagy legalább kevéssé különböző áron foghatja kiállítani a példányokat, mint más nyomdák; e tekintetben hogy vállalatának a nyomda eleget tehessen egyház. kormányunk gondoskodand.

Egyébiránt kész belenyugvását fejezi ki az iránt, hogy miután a könyvek nyomtatásának egyház. kezeléséből az egyházkerületek bizonyos hasznót láthatnak, aránylag azok is, melyeknek még nyomdái nincsenek, a nyomtatandó munkák a teherviselés aránya szerint osztásának fel az egyházkerületek közt, a rá esendő munkák nyomtatásáról mindenik saját belátása szerint gondoskodandván. Azon ne taláni aggodalom elhárítására, hogy az egyház. nyomdái drágábban állithatván ki a kézikönyveket, ebből kár háramland a közös vállalatra: szolgáljon biztosítékúl a testvér egyházkerületeknek azon körülmény, hogy mindenkor a választmány fogja megszabni a könyvek árát.

2. A mi a 15 § tartalmát illeti, mely az egyetemes értekezlet megállapodása szerint, a kézikönyvekből bejövendő hasznót a kerületek által eladott példányok aránya szerint kívánja szétosztatni: egyházkerületünk nem látja ebben az osztóigazság elvét felállítva, mert egy, ugyanazon célra arányosan megszabott teherviselés útján egyesült társulatban, a haszon sem osztathatik szét másként igazságosan, mint úgy, hogy ki mily mértékben vesz részt a teherben, azon mértékben részesüljön a

haszonban is. Egyházk. közönségünk azért, a kézikönyvek közös kiállítására után befolyandó haszonnal osztályra nézve azt kívánja, hogy e tekintetben a betételi öszveg szolgáljon sinórmértékül. —

IX. Előadatván a népiskolaügyi egyetemes választmány munkálatának olvasása közben, hogy a vallást magukban foglaló kézi könyvek nem pályázás útján fognak készítettetni, hanem szak- férfiak fognak e tekintetben megbízatni: említettvén a többek közt, hogy a heidelbergi káté célszerű átdolgozását, Révész Imre úr, debreceni lelkész volt szíves elvállalni —

Meglevén egyhákerületi közönségünk győződve arról, hogy szakavatottabb, s vallásunk elveinek tisztasága iránt buzgóbb s feltékenyebb férfiú hűségére e fontos ügy alig bizattathatott volna: e megbízásba nemcsak belenyugszik; sőt a vállalkozó munkás férfiúnak a közügybeni szíves fáradozásaért előre is szíves köszönetét fejezi ki. Egyébiránt a mennyiben a heidelbergi káté symbolikus könyvünk, annak majdan megbírálása a négy egyházkerületből évégre alakulandó választmányra bizassék.

X. A Debrecenben tartott népiskolaügyi egyetemes értekezlet naplójának 13-dik pontjában olvastatván, mikép a népiskolaügyi egyetemes választmány munkálata ez úttal be lévén fejezve, az alapszabályok értelme szerint a választmány feloszlik: annak tehát minden tagja az egyházkerületi gyűlésekben köteles lemondani. Hogy azonban az egyetemes választmány újra alakulhasson, a szabályok értelmében az új választásnak minden egyházkerületben minélelőbb meg kell történni.

Hogy ezen választás szabályszerűleg történhessék, egyházk. gyűlésünk abban állapotott meg, mikép fölhatnak jó eleve az egyházmegyék az iránt, hogy mivel az egyetemes népiskolaügyi választmány jövő sept. 20-a körül Sárospatakon tartandó értekezletén, az újonnan választott tagoknak már meg kell jelenniük, a szabályok pedig azt tartják, hogy az egyházmegyék véleménye kihallgatásával választandók az értekezleti tagok az egyházkerületi gyűlés által: ne, hogy az egyházmegyék jövő őszi gyűlésük tartásával elkéssenek, oda útasíttatnak, hogy azt jövő august. hó utolsó felében mulhatlanul megtartván, az arra meghívandó egyházi képviselők szavazata többségével 2 egyházi, 2 világi tagot, mint az egyetemes népiskolaügyi választmány rendes tagjait, ismét 2 egyházit, 2 világit pedig rendkívüli tagokul, kik az elsőbbség helyét szükség esetében pótolhassák, kijelelés képen terjesszenek fel, a szeptember hó első felében mulhatlanul megtartandó egyházk. gyűlésre: hogy ezen előterjesztett tagokból a ker. gyűlés titkos szavazat által azon egyéneket megválassza, a kik által magát az egyetemes értekezleten képviseltetni kívánja.

XI. A g. bogdányi egyház és ennek lelkésze közt régóta fenforgó, s egyházkormányunk figyelmét régóta fárasztó viszályos ügyben működött kerületi választmány jelentését beadta, melyben előterjeszti mikép mult 1858. év november 9. napján, eleve értesítvén megjelenése határidejéről a leány-egyházakat is, G. Bogdányban megjelent, s hatalmában és módjában levő minden eszközöket felhasznált e zavaros ügy tisztába hozására s az igazság kiderítésére: nevezetesen kihallgatván úgy az anya, mint a hutkai, f. mislei, alsó csáji és rákosi leányegyházak jelen volt előljáróit, kikérdezve panaszukat, fölhevén őket, hogy mindent őszintén és bátran terjesszenek elő, mi ez ügyben szívöket nyomja, s mit jólélekkel s igazságosan felhozhatnak lelkészök Bító János ellen: egyezőleg azt nyilváníták, hogy nekik lelkészök ellen legkisebb panaszok nincs, ennek ügy erkölcsi, mint hivatalos életével teljesen megvannak elégedve, megvallák, hogy ők csak az anyaegyház némely elégedetlen tagjai által vonattak be a lelkész elleni gyűlölségbe: sőt magok a leginkább békételenkedő anyaegyházbeliek sem tudtak lelkészök ellen semmi más vádat felhozni azon kívül, mint melylyel már, mind egyházmegyéileg mind e kerületileg elítélve valának. Eszerint legnagyobb vizsgálat után sem jöhetvén a feladott vádak alaposágának nyomába, sőt az ellenkezőről győződve meg a nyomozó küldöttség: meggyőződve egyszersmind arról is, hogy a lelkész ellen kitört gyűlölségnek a közbirtokosok közti régi forrongás leginkább az oka, nem

pedig az ellene felhozott vádak: eszerint a lelkészt semmi oly bűnnel terhelve nem látván, mely a papi hivatalra homályt vonna, a küldöttség az egyház és lelkész közti béke eszközéséhez fogott, s engedelmességre szólítván fel az anyaegyház tagjait a főt. egyházk. kormány irányában, e felszólításnak eredménye az lón, hogy a békességre mindkét fél kezet nyújtott. Azonban a lelkésznek, mind saját nyugalma, mind az egyházak tartós békéje felmaradásaért, más egyházbai változás javaslatott. Ezek ekként történvén új egyháztanács választott, mely hivatalos munkásságát azonnal meg is kezdte.

Az egyházkerületi küldöttségnek jelentése után felolvasatott vádlott Bitó János lelkésznek folyamodványa, melyben esedezik egyházker. kormányzékünk előtt, az iránt, hogy miután ügye tisztába jött, az ellene felhozott vádak hamisaknak találtattak; sőt miután ő az egész egyházker. kormányzék által is ártatlannak ítéltetett: most már bátran s tiszta lélekkel léphet fel más egyházak előtt is, saját maga és családja nyugalmaért lemond a bogdányi egyházzól; méltóztassék azért a f. t. egyházker. kormány azt eszközölni, hogy más hasonjövendelmű egyházba léphessen át.

Egyházkerületi kormányzékünk a küldöttség jelentéséből örömmel értesülvén egyrészen a felől, hogy ezen vizályos ügy elvalahára végéhez közelít: más részről ugyancsak örömmel győződven meg Bitó János ártatlanságáról: noha nem tartja egyházkerületünk teljesen elvszerű s következetes eljárásnak, hibáján kívül a lelkészt helyéről más helyre változtatni, mert az eféle példák rossz eredményt szülhetnének: mindazonáltal tekintetbe vévén az egyházak nyugalma; mely szintén nem mellőzendő, s magának a lelkésznek kérelmét, más egyházbai áthelyezésébe belenyugszik, oda útasítván az egyházmegyét, hogy ezt törvényes formák közt, erélyesen eszközölje s a mennyire a körülmények engedik, hasonértékű egyházbai átlépését mozdítsa elő: föltévén, hogy a változás előtt Bitó János tetemes fizetési hátralékainak behajtásáról is kellőleg gondoskodva legyen, nehogy a kint levő tartozások átmenetelét más egyházba akadályoztassák.

XII. Az ungi egyházmegye előterjesztése, mely szerint a szláv énekes- és vallástanító könyvek egészen elfogyván a szlávajkú református lakosok közt, intézkednék egyházker. kormányunk ezen könyvek mielőbbi kinyomatásáról, figyelembe vétvén:

Az illető szlávajkú hitsorsosink előleges megnyugtatóására elhatározott, hogy nem várva, miszerint a régibb intézkedés folytán, az énekes és vallástanító könyvek célszerűbben átalakíttassanak, a régiek fognak minélelőbb kinyomatni.

XIII. Az ungi egyházmegye részéről egy 1668. Jun. 13. évről szóló régi okirat néh. T. Ombodi István papszentelési diplomája mutattatván fel.

Ennek a s. pataki könyvtárba elküldetése megrendeltetik.

XIV. A gömöri egyházm. előterjesztése, miszerint az egyházm. főjegyzők díjazása eddigi 50 váltóforintról, legalább 50 osztrák értékű forintra emeltessék fel:

A többi egyházker. pénztárból díjazott hivatalnokok fizetéséhez mérve méltányosnak találtatván, elhatározott, hogy mihelyt a közigazgatási pénztár jelenben túlterhelt körülményei engedni fogják, az egyházm. főjegyzők az egyházker. részéről járni szokott díj fejében 50 osztrák értékű forintot húzzanak.

XV. Olvasatott a felső zempléni egyházmegye 1859. febr. hó 10. napján Bánócon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 24-dik szám alatti határozata, melyben a papi és tanítói díjlevelekbe ígatott személyes díjazási összegeket a fizető egyháztagok birtokaira betábláztatni s a díjlevelek ekkénti biztosítását egyházkerületszerte eszközölni indítványozza.

Az egyházk. közgyűlés az indítványozott betábláztatást legbiztosabb módnak látja ugyan a díjlevelekben foglalt összegek biztosítása végett: de ezt közszabálylyá tenni sem kivihetőnek sem célszerűnek nem találja. Az esperes uraknak ajánlja azonban, hogy egyébkor is, de különösen szabad választások alkalmával a régi díjlevelekben ne talán felmerülő homályt fölvilágosítani, a díjak összegét tisztán meghatározni igyekezzenek; s az egyházközsegeket kötelezzék, hogy a papi és tanítói díjak a presbiterium által hajtassanak be. A díjlevelek azonban, melyeket kisebbiteni a fenálló szabályok szerint sem szabad, minden változtatás alkalmával az egyházk. közgyűlés elé terjesztendők.

XVI. A felső zempléni egyházmegye említett jegyzőkönyve 43. száma alatt fölterjeszti a sátor alja ujhelyi reformáta egyház azon sérelmét, miszerint azon egyház a kassai cs. kir. helytartósági osztály kiküldött tanácsosa, a zempléni megyei hatóság közbejöttével, s. a. ujhely városában felállítatni célba vett négy osztályu köziskola 4-dik osztálya évi költségeinek aránylagos viselésével rovatott meg, ezen sérelmet a protestans jogokba vágó közsérelemnek tekintvén, ennek orvoslása eszközlésére a főtiszteletű egyházk. kormányzékot tisztelettel fölkéri.

Ezen sérelmet az egyházkerület a protest. jogokbavágó köz jogsérelemnek tekinti. Az 1791-dik 26-dik törvénycikk ugyan is, mint alapos vallásos törvény Ó cs. kir. Felsője által teljes érvényében meghagyattatván, ennek 5-dik pontja az evangélikusoknak megengedi, hogy minden felálló nemzeti és latin iskolákat is magok tarthatnak fel, s ahol szükség újakat is állíthatnak; azon törvény cikk 6-dik pontja pedig az evangélikusokat fölmenti, hogy a r. katolikusok templomainak, iskoláinak építésére vagy újítására mégcsak kézi vagy szekeres munkát sem tartoznak tenni, annyival kevésbé azoknak fentartására évenként szükséges költséggel járulni. A s. ujhelyi reform. egyháznak magának van jól rendezett iskolája, melynek fentartása, felszerelése, a korkivánataihoz alkalmazott tökéletesítése, az egyház híveinek tetemes, noha kész áldozatát s évenkénti adakozását igényli. A célba vett s. a. ujhelyi 4 osztályu iskola pedig a s. a. ujhelyi szolgabírói hivatal által ezen iskolai ügyben a s. a. ujhelyi polgármesteri hivatalhoz f. év márc. 10. 881. szám alatt küldött levele szerint is, római katolika iskola, a helybeli hely. hitv. presbiterium és egyház és illető esperesség tudta, befolyása és beleegyezése nélkül állíttatott, egészen a. s. a. ujhelyi róm. katolikus parokhus felügyelete alatt áll. A köziskolák elve különben sem lévén mind eddig legfelsőbb helyen kimondva s elfogadva. Ennél fogva az egyházker. kormányzék a s. a. ujhelyi ref. egyház jogos és törvényes panaszát, mint vallásos jogsérelemi panaszt tekintve, kijelenti, hogy az ujhelyi ref. egyházközség törvényesen cselekszik, midőn a r. katolika iskola fentartására minden fizetést megtagad, mint a mitől a törvény által van fölmentve. A jegyzői hivatalnak tétetvén kötelességévé, hogy e felől a kassai cs. k. helytartósági osztályt értesítse, s egyszersmind tartozott tisztelettel fölkérje, hogy a s. a. ujhelyi szolgabírói és polgármesteri hivatalt ezen törvényellenes adó kivetésétől s behajtásától, a reformáta egyház híveire nézve, eltiltani méltóztassék.

XVII. Jelentés tétetvén az iránt, mikép a bodzás-ujlaki egyház fölsegélésére a Gusztáv Adolf egylettől 94 porosztallér küldetett:

Egyházkerületi közönségünk a leghálásabb örömmel vette e tudósítást, s noha eddig is intézkedett, hogy ezen nagyszerű, jótékonyságában messze kiható intézet, egyházkerületünk részéről is gyámolítottassék: azonban jövőre kettőztetett erővel fog igyekezni azon, hogy ezen intézet részére minél több segély gyűjtessék. Jelen alkalmat pedig arra hasz-

nálja fel, hogy reformált egyházainkkal eddigelé is éreztetett jótékony-ságáért az intézet igazgatóságához köszönő iratot intézend.

XVIII. Főtisztelendő superintendens úr jelentvén, hogy a jövő őszi egyházker. egyszersmind lelkészi felavató közgyűlés a fenálló sor szerint az alsóborsodi egyházmegyében fog tartatni.

Annak határnapja jövő sept. 11-dik napjára tűzetvén ki, alsóborsodi esperes ur főtisztelendő urat legalább hat héttel elébb tudósítsa a felől, melyik egyházközség leend a gyűlés helye, hogy a gyűlés megtartatása iránt a kellő lépések idejében megtétethessenek.

XIX. A világi főjegyzői hivatal betöltésére titkos szavazat útján tek. Fazekas József úr 25, tek. Szentgyörgyi Eduard úr 15. tek. Piskolti János 5, tek. Orbán József tanár úr 1 szavazatot nyervén:

A szavazatok többsége szerint tek. Fazekas József ügyvéd úr világi jegyzőül elválasztatott. Világi elnök nagys. Nagy Gedeon úr önként ajánlkozván, hogy a tisztelt ügyvéd urat elválasztatásáról értesíteni, az egyház és iskola ügyeinek szentelendő diszes hivatala elfoglalására s a hivatalos eskünek még e gyűlés színe előtt letételére személyesen meghivandja.

XX. Az alsóborsodi egyházmegye előterjeszté, mikép a miskolci egyház folyó év april 6—7. Böcsön tartott egyházmegyei gyűlésére azon kérelmét adván be, hogy ez előtt 14 évvel életbeléptetett s hazaszerte ismert felsőbb leánynöveldejét legbuzgóbb igyekezete s áldozatkészsége mellett sem emelhetvén azon fokra, melyen kell egy hazai protestans nőnevelének állani: több áldozatot pedig e szent célra jelenben, részint az idők mostohasága, részint a keblében létező feltanoda, s elemi iskoláinak újra szervezéséből ránehezedett terhek miatt nem hozhatván, a főtiszt. egyházkerület atyai szárnyai alá akar önként vonulni, s ezen intézetének eddigi alapértékét 2994 ftot és 28 krt. s egy zongorát az egyházkerületi kormány rendelkezése alá bocsátván, egyedül ezen növelének állandóan Miskolcon maradását, s mint egyes egyháznak ez intézet irányábani jogát kötvén ki: egyébiránt annak rendezését, kormányzását, szóval kül és beléletére tartozó minden ügyeinek intézését a főt. egyházkerületre bízza. Ez okból fölkéri az alsóborsodi egyházmegyei széket, hogy ezen eddigelé majdnem egyetlen intézet fölvirágoztathatása ügyében az egyházkerületi kormánynál közbenjárni, kérését pártolni s annak hathatós befolyásával sükert eszközteni sziveskedjék. Miért is az alsóborsodi egyházmegyei kormány, bizván az egyházkerületnek a nevelés szent ügye iránt eddigi és minden alkalommal bebizonyított lelkességében s áldozat-készségében, a miskolci egyház méltányos s a köznevelés érdekében emelt kérelmét, nagy becsü figyelmébe egész tisztelettel ajánlja.

Meg lévén győződve egyházkerületi közönségünk a felől, hogy az emberiség oltárára nemesebb áldozatot soha és semmi alkalommal nem hozhat, mintha a nevelés fontos ügyét, erőt feszítve felkarolja: meg lévén győződve azonban arról is, hogy a köznevelésügy egyik fontos ágára a nőnevelésre, holott ennek befolyása kiszámíthatlan horderejű a társadalmi lét mindenik osztályára, kiszámíthatlan horderejű az egyházra, családra, erkölcsiségre, nemzetiségre, eddigelé hazánkban azon gond s figyelem épen nem fordított, melyet ezen szent ügy méltán igényelhetett volna: noha jelenleg oly pénzalappal nem bír, melylyel egy nagyobb nőnevelét célszerűn megalapíthatna s a kor igényei szerint szervezhetne: de ezen ügynek a maga nagyszerűségébeni felkarolását tovább nem halaszthatván, a miskolci áldozatkész egyháznak, az alsóborsodi egyházmegye által fölterjesztett kérelmét méltányolván, elvben kimondja, hogy a miskolci nagyobb leánynöveldet, egyházker. leánynöveldeül saját gondjai alá fogadja, az ajánlott alapértékkel, zongorával, sa fent kitett föltétel mellett átveszi. És miután értesülve van a felől, hogy

ezen intézet rögtönös segélyt igényel, nehogy valamiképen a halasztás által ezen ügy vagy megszakadjon, vagy az intézet megszűnjék, s az ebből eredhető kárt egyházkerületünk kétszeres áldozattal legyen kéntelen helyrehozni, választmányt nevez ki tek. Ragályi Károly úr elnökelete alatt, Hegedűs László, Édes Albert esperes, Kérészi Mihály, Szentpéteri Sámuel lelkész, és Soltész Nagy János, Kun István, Szűcs István, Zsarnay Imre, Dapsi Vilmos, Erdélyi János s. pataki és Pásztor Dániel, miskolci igazgatótanár urakat, hogy útakról és módokról gondoskodván, melyeken ezen intézet szükségein rögtön és ideiglenesen segíteni lehetne, az iránti véleményüket még a jelen gyűlés folyama alatt előterjeszteni szíveskedjenek: az intézet további és gyökeres szervezéséről más alkalommal fog intézkedés tétetni. —

XXI. A folyó év Január. 24. s több napjain Sárospatakon tartott főiskolai számvevőszék jegyzőkönyve vétetvén tanácskozás alá.

Legelőbb is az egyházker. közgyűlés határozatilag kijelenti, hogy a már régebben hozott s az adósoknak is többször tudtul adott szabály szerint, minden kamat, ha az, egy év mulva három hónap alatt be nem fizettetik, azonnal perrel behajtandó; s e szerint a számvevőszék által a kamatfizetésben hanyag adósok ellen hozott határozatokat részéről is megerősíti, a számvevői jegyzőkönyv 11-diki szám alatti határozata nyomán, a gazdasági választmányt megbízza, hogy az említett általános szabály alá eső kamat és tőke tartozások perreli behajtását eszközölje.

XXII. Olvastatván a főiskolai számvevőszék jegyző könyve.

a. A 24-dik szám alatt tek. Vékey Gedeon ur 2500 ft. adósságának Torna megyében zsarnói földbirtokos nagys. Kóós Károly urra lett átruháztatását helybenhagyván:

Az átruházást, az egyházkerület csak azon föltétel alatt erősíti meg, ha az a kellő biztosítékok s telekkönyv. bekeblezés mellett tétetett.

b. 34-dik szám alatt. Margitay Sámuel, erdőbényei lakos adóssága egy részének Rakovszki József szinte erdőbényei lakosra leendő ruháztatását

Az egyházkerület csak az adósság első helyeni biztos és elegendő fekvő vagyionra leendő telekkönyvi bekebleztetése mellett hagyja helybe.

c. 42-dik szám alatt, néhai Szentimrey Pál ur örökösei tartozását illető határozat

Helybenhagyatott, melynek sürgetős végrehajtása Horváth Antal egyházkerületi ügyvéd urra bizatik.

d. Az 58-dik szám alatt a Gimnasztikára nézve elhatározott építkezések

Tudomásul vétettek s helybenhagyattak kijelentetvén, hogy ezen építkezések a gimnasztika pénztárából, különösen a közelebb mult egyházkerületi közgyűlés által a gimnasztika befedésére megrendelt pénzüsszegekből, az annyira igénybe vett közpénztár terheltetése nélkül történjenek.

e. A 95-dik számra.

Nagys. Kóczán József ur szóval jelentvén, hogy az általános biztosító társulatnál főiskolánk részére egy részvényt kieszközölt, a befizetett összegről ideiglenes nyugtát vett, rövid időn a szabályszerű részvényi nyugtát is főiskolánk részére megküldendi. Jelentése kedves tudomásul, és szives köszönettel vétetett.

f. A 60-dik szám alatt a francia és német nyelv mestert illető határozat

Megerősítettett, főiskolai közigazgató urra bizatván, hogy azt nagys. Kóczán József segédgondnok urnak haladék nélkül küldje meg, buzgó közbejárása ez ügyben ő nagyságának továbbra is tisztelettel kikértevéen.

g. A 62-dik szám 6-dik pontjára tek. Szentgyörgyi Eduárd urat illető tartozásra nézve.

A főiskolai számvevőszék azon véleményét, hogy tek. Szentgyörgyi Ede ur részére a már per után megnyert összegből csak az 1849-dik-

től 1858-ig eső kamatok engedtesse nek el, az egyházkerületi gyűlés határozatilag kimondja s megerősíti. Annyival inkább, mert a számvevő s pénzkiadó egyházkerületi választmány határozata, különösen midőn az kedvezményeket tartalmaz, csak a főtisztü egyházkerület jóváhagyása után lehet érvényes, de ha az egyházkerület jóváhagyta volna is az elengedést, az a felől tett határozat kiadása idő előtt, és szorosán véve szabályszerűtlenül s kánonaink ellenére, nevezetesen az elnökök tudta s aláírása nélkül történt. A budai zsinat 17-dik kanonja 11. 12. 13-dik pontja azt mondja: Expeditiones fiant sub sigillo superintendentiae et subscriptione Praesidis, nec non alterutrius notariorum.

Nullae expeditiones consistoriales valeant, nisi ex publica consistorii determinatione factae. Horváth Antal ügyvéd urra bizatik azért, hogy ezen határozatunk nyomán vegyen tek. Szentgyörgyi Ede urtól követvényt, melyet ha adni nem akarna, az egész adósságot végrehajtás utján hajtsa be. —

h. A 63-dik szám alatt. Az egyházker. küldöttség indítványa a lelkészi vizsgákra nézve, olvastatván, mely ekképen szól:

1-szor. Segédlelkészségre alkalmazandó egyének első papi vizsgát egyházmegyei közgyűlés előtt tegyenek, ezt kívánja az egyházmegyék autonomiája s azon körülmény, hogy alkalmazandó egyházi hivatalnokait már eleve megismerjék.

2-szor. Kik a minden tekintetben szigorú vizsgát kiállották s alkalmazást nyertek, egy év multán egyházkerületi vizsgára köteleztetnek, ha ugyan az egyes egyházak általi meghívhatásra magokat képesíteni akarják, ellenesetben e vizsgát halaszthatják, jól megjegyezvén, hogy 24=huszonnégy évet be nem töltött egyén rendes lelkészi állomásra semmi esetben sem alkalmazható.

3-szor. Az egyházkerületi közvizsgák tartatnának a főtiszt, egyházkerületi közgyűléseken főt. superintendens ur elnöklete alatt, mindenik egyházmegyének két két, jelesül egy egyházi egy világi egyéneiből alakult vizsgálati bizottmány előtt, mely bizottmány tagjai hat évre lennének választandók, jelenlétben a vizsgákon rendszeren a főiskolai hittani tanári karnak egy tagja.

Az azon vizsgálati bizottmány által képesített egyének már többé vizsgára nem köteleztetnek, rendes lelkészi állomásra meghivathatnak s rendes lelkészi hivatalokba lépések utáni ünnepélyes felavattatásuk régi szokott egyházi rendtartásaink szerint történik.

A vizsga lenne írásban és szóval. Azon egyén, kinek vizsgája két ízben ki nem elégitő volt, többé vizsgát nem ismételhet.

Ezen indítványt a következő észrevételekkel s módosítással fogadja el az egyházker. közgyűlés.

1-szor. Hogy lelkészi vizsgát a fenálló szabály szerint csak pályavégzett theologus ifjak tehetnek le. Évégre

2-szor. Senki bekeblezési vizsgára az egyházmegyékben nem bocsátathatik addig, míg 3 évi theologiai pályát valamely főiskolában bevégezvén, a főiskolai theol. tanári kar előtt, minden theologiai tudományokból kedvező sikerrel úgy nevezett theologiajelölti vizsgát nem áll, s arról a főiskola pecsétjével megerősített formás bizonyítványt elő nem mutat.

3-szor. A tantárgyak jelenleg ugyan azok maradnak ezen vizsgákra nézve, melyek egyházkerületünk által még 1845-dik őszi közgyűlésen megállapítottak.

4-szer. Az illő egyformaság lehető eszközlése végett, ezen köz egyházi ügyet illető határozatainkat az egyetemes népiskolai választmányba elválasztandó követeinknek oly utasítással rendeli az egyházker. közgyűlés kiadatni, hogy azokat a több testvér egyházkerületekkel is közöljék, e tárgy felett az értekezleten közösen tanácskozzanak.

5-ször Egyházkerületünk, még ez évben tartandó papi fölszentelésre nézve, a régi rendszer mellett marad. Jelen határozatát csak a jövő fölszentelésre nézve kívánja életbe léptetni, melynek kivitele, különösen az egyházkerületi közvizsgáknak gyakorlatba vétele iránt később fog részletes határozatokat tenni.

i. A 64. sz. a. fölterjesztetik, mikép Kovács József tályai lakos, s az egyház gondnoka 600 pforint erejéig betáblázott házának a betáblázás terhe alóli fölmentetését kéri, addig míg más kényelmesebb lakot vásárolván, a 600 pforint erre lenne betáblázandó: folyamodó kérelme az iskolai számvevőszék által kellő ovatosság mellett, teljesíthetendők véleményeztetik.

Az iskolai számvevőszék véleménye elfogadtatik, az iskolai gazdasági választmány figyelmébe ajánlatván a kellő elővigyázat és ovatosság.

XXIII. A számvevőszék jegyzőkönyvének, 68 sz. a. az egyház kerületi főiskolai küldöttség elnöke előterjesztvén, mikép Kálniczky Benedek, egyháztörténet és szentírásmagyarázat tanára, az aggkorral együttjáró erőtlenségek miatt, tanári állásáról lelépni, s hosszas tanári munkássága után, élte alkonyának hátra levő napjait nyugalomban tölteni ohajtáná. Ehezképest küldöttségi elnök úr indítványozá, mikép a hü, de fáradt szolgálta eddigi tanári egész fizetése mellett nyugdíjaztassék. A számvevőszék meghatva lévén ezen előterjesztés által, a majdnem 40 éven át ernyedetlen szorgalommal hivatalkodó tanár nyugdíjaztatásába nemcsak örömmel beleegyeznek, hanem hü munkásságaért őszinte elismerését fejezvé ki, minden tanári jogai sértetlen meghagyása, s az iskolaügyekrei nagy tapasztalásánál fogva őt méltán illető befolyásának további kikérése mellett, egész fizetéssel nyugdíjaztatását a főt. egyházker. figyelmébe s pártfogásába ajánlja.

A főiskolai számvevőszék előterjesztése oly komolyan és élénken ragadván meg tanácskozó testületünk figyelmét, mikép azt egy részről a tárgy fontossága, más részről egy közhivatalban mindvégig becsülettel, s lankadatlan buzgósággal megöszült férfiú iránti kegyelet kívánja: örömmel nyugodnék meg a számvevőszék előterjesztésén, mert meg van győződve, hogy a hűséggel pályázott agg szolgának nyugalomra van szüksége, s hív szolgálatának egyik jutalma bizonyosan az, ha annak elismerése mellett a teher agg vállairól kellő időben levétetik. De részint azért, mert azon fontos tankör, melyben a tisztelt tanár munkálkodik rögtön be nem tölthető, részint azért, mert iskolai pénztárunk jelenleg nincs oly helyzetben, hogy az egész nyugdíjt megbirhassa: egyházkerületi közönségünk abban állapotott meg, hogy elvileg a számvevőszék előterjesztését elfogadja, s a maga pályáját kitartó szorgalommal, s becsülettel megfutott tanárt, Kálniczky Benedek urat, egész fizetése biztosítása mellett nyugalmazza: úgy azonban, hogy egy évig még hivatalát folytassa, szükség esetében mellé segéd rendeltetvén. Ezen év lefolyása alatt mind a tanszék rendes tanárrali betöltéséről gondoskodva leend, mind pedig arról, hogy a nyugdíj honnan fedeztessék?

XXIV. Ennek nyomán fölmerült, hogy a Kálniczky Benedek úr lelépésével megürülő egyháztörténeti s szentírásmagyarázati tanszék miként töltsék be?

Részint azért, hogy szabadter nyitassék az ezen tanszakban magokat kiképzett egyéneknek a pályázásra; részint azért, hogy a szeretet s testvériség újabb időben szépen erősödsnek indult kötelékei a testvér egyházkerületek közt az által is szilárduljanak, hogy a kebelökben létező tudós férfiak előtt szabad pályázási tér nyitassék: egyházkerületi kormányunk elhatározta, mikép ezen tanszékét pályázás útján fogja betölteni; a pályázás hirdapok útján lesz közzé teendő, ezen egyházkerületileg jóváhagyott hirdetmény szerint. „A tisztáninni helv. hitv. egyházker. a sárospataki ref. anyaiskolában az ujtestamentomi szentírás ma-

gyarázat és egyháztörténet tanári székére pályázást hirdet 900 pengő vagy is a. ér. 945 ft. évi díjjal; évenként az akadémiai tanárok közt változó közigazgatói, különben rendes és nyilvános tanári ranggal, a tanári nyugintézetbe leendő belépéssel, a hivatal kezdetét 1860. sept. 1. napjaiban a szokott ünnepélyességgel veendi. Az ezen hivatalra folyamodók, kik ha még föl nem szentelt papok, magokat hivatalokba lépések után az első papi felszentelés alkalmával felavattatni köteleztetnek, folyamodványokat Miskolcra főtisztelendő Apostol Pál superintendens urhoz e folyó év sept. első napjára bérmentesen küldjék be; eddigi életök folyamát latin nyelven, iskolai s theologiai tanpályájokról s tudományos kitüntetéseikről, a netalán eddig folytatott hivatalaikról, a kellő hiteles bizonyítványokat folyamodványokhoz csatolva.“

XXV. A számvevőszék jegyzőkönyve 67. sz. a. a főiskola háromezázados örömnepene miként leendő megtartásának terve adatik elő: melyben az ünnepély határnapjául a közvizsgát megelőző vasárnap, azaz július 3-dik napja tűzetvén ki, az ünnepély egész menete is részletesen előterjesztetik.

Noha ezen egyházkerületünkre s főiskolánkra nézve nevezetes s minden hű protestáns ember keblében méltán kegyeletet élesztő ünnepélynek főcéljául a főiskola iránti érdekébredtetés volt kitűzve, s hisszük hogy ez ünnepély célját nemis tévesztendette: de körülmények jöven közbe, melyek ennek megtartását jelen időben nem ajánlják, jónak látta egyházkerületi kormányunk ezt más kedvezőbb körülmények idejére elhalasztani; nyilvánítván azonban, mikép ezen egyházkerületünkre és főiskolánkra nézve korszakot képzendő ünnepély, semmi esetre sem fog elmaradni.

XXVI. A főiskolai számvevőszék jegyzőkönyvének 69. sz. a. Gimnáziumi igazgató, Molnár István úr igazgatói hivataláról lemondván, lemondását a számvevőszék azon őszinte nyilvánítás mellett fogadta el, mikép sajnosan esik ugyan, szakavatott s tapasztalatdús férfiú kezéből ezen hivatalt elfogadni: de 8 éven át ernyedetlen szorgalommal s igaz protestáns szellemben folytatott nehéz hivatalából származott terhein könnyítendő, méltányos dolognak látja lemondását elfogadni, s ezt megerősítésül a főt. egyházkerületi gyűlés eleibe terjeszteni; egyszersmind az egyházkerületi kormány figyelmét fölhívja a gymnásiumi igazgatói állomás mikénti betöltése iránt.

Sajnálattal veszi egyházker. kormánysszékünk a jeles, s a gymnásium átalakulásának nehéz idejében kitartó béketűrést s ügyavatottságot tanusított, s az óta is annak igazgatásában sok érdemet szerzett igazgató úr visszalépését: s hivataloskodása iránti teljes méltánylatát fejezvé ki, e hivataltól fölmenti. Egyszersmind a közsajnálattal elbocsátott férfinak leléptével megürülvén az igazgatói állomás, hogy gymnásiumunk többi jeles tanára előtt út nyitassék ezen hivatal terheinek viselésével is az önkéntűntetésre; mind pedig hogy szorosabban fűzze ez őket, részint az iskola ügyéhez, részint a tanári testület minden tagját egy köz és szent célra törekvő személyzetben a barátság és testvériség kötelékeivel egyesítse: jónak látta egyházker. kormánysszékünk az eddigelé állandósított igazgatói állomást hivatalokor szerint változóvá tenni: úgy azonban, hogy ezen változtatásnak állandóan ekkénti maradása, az ezt követendő siker-től föltételeztetik.

XXVII. A főiskolai számvevőszék 72. sz. a. olvastatván főiskolai pénztárnok, és Zsarnay Lajos főiskolai tanár urak jelentése az Óvári alapítvány mibemléte felől: jelesül, hogy az alapítvány már 16484 ft. 8 1/2 krajcár-ra szaporodott: ebből a főiskola szenvedőleg adóssága letisztázására az egyházker. pénztár részére 9432 v. ft. 1 1/2 kraj-

cár leszámíttatván, csak 7052 v. forint 7 kr. marad a főiskolának. Azonban az ezen öszvegrőli kötvényeket sem vették kézhez azért, mivel Bakos Antal úr egyházker. pénztárnok, a főiskola részére alig kellő biztosítékkal bíró kötelezvényeket akart átadni. Azért ezen jelentés folytán kéri a számvevőszék az egyházker. gyűlést, hogy ezen ügyet egy vegyes választmány által újból vizsgálta meg, s a főiskola pénztárának hátránya nélkül intéztesse el.

Célszerűnek és méltányosnak találtatván a számvevőszék előterjesztése, ezen ügy átvizsgálására és tisztába hozatására esperes Ferenci József, if. báró Vay Miklós, Dapsy Vilmós, Horváth Antal egyházkerületi ügyvéd, Kun Dániel főisk. és Bakos Antal egyházker. pénztárnok urak bizatnak meg: jelentésök jelen gyűlés folyama alatt bevértatván.

XXVIII. Az 1858-dik év september hóban Tályán tartott ker. gyűlés megbizván a főiskolai számvevőszéket azzal, hogy a képezdei növendékek gyakorlati képzése tekintetéből, a sárospataki népiskolának példányiskolává leendő alakítása iránt tegye magát érintkezésbe az ottani egyházi előljárással: jelenti, mikép a sárospataki egyház a jelen mostoha viszonyok közt az iskola felszerelését s a tanterem költséges átalakítását, egy vezér és egy segédtanító 700 pforintra menő évi fizetéséből, 400 pft. évenkénti kiadását megajánlja és elvállalja, a 300 pforintnak pedig egy időre, nevezetesen míg az egyház a már folyamathan levő tagosítás alkalmával nyerendő mintegy 50 köblös föld birtokához jutand, lenne szíves elvállalni az egyházkerület: akkor ezen megajánlandó öszveg tetemesen alább fog szállíttatni.

Miután a képezde ily gyakorlati példányiskola nélkül teljességgel meg nem felelhet a maga céljának, egyházkerületünknek pedig önerejűleg ily iskolát felállítani sokkal költségesebb lenne, mint egyesült erővel, sőt miután ehez jelenleg pénzalapja sincs, a sárospataki egyház ajánlatát elfogadja, s a szükségelt 300 pforint a főiskola pénztárára utalványoztatik, mind addig évenként fizetendvén azt, míg a tanítóképezde pénzalapja oly kedvező helyzetbe nem jövend, hogy ezen terhet megbirhasa, vagy az alapító egyház gazdasági viszonyai az egész teherviselését megengedik.

A mi a számvevőszék 77 sz. a. tett előterjesztésének többi részét, nevezetesen, a képezde részére szükségelt tantermek elkészítését, zongoravételét s az iskola kert alkalmas helyiségének kijelölését illeti, a számvevőszék véleménye elfogadtatik.

XXIX. Ugyan ezen 77-dik sz. a. előterjeszti a főiskolai számvevőszék a képezdei tanerő kiegészítésére nézve, hogy miután Zsindely István, a képezdei tanárságról, melyre egyházkerületileg elvალasztatott, határozottan lemondott: s a főt. superintendentens úr meghagyásából hozzá mintegy fölvilágosításul, s a félreértések földerítése tekintetéből küldött második levélre mindeddig semmit sem válaszolt, a képezde sürgető körülményeihez képest a számvevőszék Nemes Ferencz végzett theologust, mint a képezdeben eddigis sikerrel működött segédtanárt ajánlja ezen állomásra 2 évre, évenkénti fizetését 400 pengőforintban, tanóráinak számát 18 órában vélvén megalapítandónak. Ezen felül képezdei segédtanárokul Péter János és Kálniczky József végzett theologusok ajánltatnak: kik közül az utóbbi elméleti és gyakorlati kertészetet fogna tanítani, a képezdei kert rendezésével is megbizatandván, az igazgató úr felügyelete alatt.

A mi Zsindely István ur lemondását illeti, részint a számvevőszék előterjesztéséből, részint a fölmerült körülményekből úgy tünvén ki, hogy akaratlanul közbejött dolgok miatt nem fogadható el a neki ajánlott tanári állomást. Nevezetesen mivel egy részről csak segédtanári állásra hivatott meg, holott ez szándokában épen nem volt az egyházkerületnek: más részről, mivel a másodizben Zsindely István urhoz küldött levelet, mely őt felvilágosítandotta, mint későbbi leveléből kitünik, nem kapván, arra nem válaszolhatott, e közben pedig a számvevőszék által

Nemes Ferenc végzett theologus jelöltetett ki azon állomásra, melyet, Zsindely István ur vala elfoglalandó: ily körülmények közt, egyházkerületünk belátása szerint is nehezzé válván reá nézve a tanárság elfogadása, azt határozta, hogy újra meghivandó, a képezdei igazgató melletti 700 p. ft. évi fizetéssel díjazandó rendes tanári állomásra, szaktudományul részére a természeti tanok jelöltetvén ki. Nemes Ferencre nézve pedig, biztosítván őt egyházkerületi kormányunk pártfogása felől, az iskolai igazgatóság oda utasittatik, hogy az ő illő alkalmaztatásáról kellőleg gondoskodjék. Péter János, Kálniczky József segédtanárookul megerősítettnek. Egyébiránt a számvevőszék ez ügybeni eljárása méltányoltatván köszönettel fogadtatott.

XXX. Ennek folytán szóba jöven mikép a képezde szervezésének alapszabályai a miatt, mivel azok, a Miskolcon 1858-dik év aprilis hóban tartott egyházkerületi gyűlés 45 sz. a. kelt határozata értelmében, a kerületi népnevelési választmánynak átnézés és módosítás végett visszaadattak, de ezen módosítás mindeddig meg nem történvén, a képezdei alapszabályok még megerősítve és kinyomtatva nincsenek.

Elhatározottat, hogy ezen határozat a választmány legközelebb tartandó ülésébeni végrehajtás végett a népiskolai választmány figyelmébe ajánltatik, mint szinte az átuézett és módosított alapszabályoknak a jövő ősszel tartandó egyházkerületi gyűlésre leendő fölterjesztése is.

XXXI. Az egyházi énektanítás fontos ügye hozatván szönyegre, miután tudva van, hogy az éneklés isteni tiszteletünknek egyik lényeges része, s vonzóvá és szívemelővé azt, a szabályszerűség, különösen pedig egyházas jelleme teheti: azonban egyházi énektanításunk ügye eddegelé ugy rendezve nem volt, hogy eme magasztos céljának kellőleg meg felelt volna: s az énektanító állomás csak ideiglenesen volt betöltve; egyházkerületi közönségünk kellő figyelmére méltatván e fontos ügyet, pénzviszonyaink jelenállásához képest áldozatot kívánt hozni e célra, ugyanazért rendes egyházi ének és zenetanárságot állított fel 500 p. ft. fizetéssel, mely tanári szék elméletileg és gyakorlatilag képezett egyedül református magyar férfiuval leszen betöltendő, ki rendes tanári állást foglaland el a tanítóképezde rendes tanárai közt, s feladata leend az egyházi éneklést, és zenészetet elméletileg és gyakorlatilag tanítani. A tanári szék betöltésére nézve szinte pályázás fog nyittatni, a hivatalbai belépés idejéül jövő 1860-dik év september 1-ső napja tüzetik ki. A mi az ideiglenes zenetanítót Krisch Ferenc urat illeti, egyházkerületünk méltányolván eddigi buzgó és hív fáradozásait, őt elismeréssel, s mind feddhetetlen erkölcsi magaviseletére, mind a zene szakavatott s ügyes tanítására nézve méltán kiérdemelt dícséretes bizonyítvánnyal bocsátja el. —

XXXII. A népiskolai kerületi választmány befejezván előleges munkálatait, az 1857-dik évi aprilis 17-dik s több napjain Miskolcon tartott ülésében kidolgozott, ugyan azon év, april hó 20—21-ik napjain tartott egyházkerületi gyűlésben némi módosításokkal el is fogadott népiskolai szervezetben álló szabálynál fogva, lemondott, hogy a kevesebb számú, a szabályok szerint 12 tagból álló új népiskolai kerületi választmány újra alakittassék.

Egyházkerületi közönségünk szives köszönetét fejezi ki a népnevelés fontos ügyében annyi buzgóságot tanusított választmányoknak: s az új választmányt kötetkező tagokból alakította meg. Egyházi részről tagok leendenek, Hegedüs László, Édes Albert, esperes urak, Kérészi Mihály a. vadászi, Simon József bódvai, Szentpéteri Sámuel pelsőci, Futó Dániel szikszói lelkész urak. Világi részről: nagys. Kóczán József, Ragályi Károly, ifjabb báró Vay Miklós, Zsarnai Imre, Erdélyi János sárospataki, és Pásztor Dániel miskolci tanár urak, és hivatalánál fogva is a képezdei tanár. Az ezen tagokból alakított választmány elnököket és jegyzőt saját kebléből, titkos szavazattal választand.

XXXIII. Mind az egyházkerületi mind a főiskolai kamtok behajtására nézve Megujtattik azon régibb határozat, hogy a kamatok beküldéséről magok az adósok kötelesek gondoskodni. Egyszersmind mind az egyházkerületi, mind a főiskolai pénztárnok uraknak a késedelmi kamatok bevétele oly föltétellel tétetik szoros kötelességükké, hogy azon adósoknak, kik azt fizetni vonakodnának, a tőkét azonnal mondják fel, s tőlök az per útján is hajtassék be.

XXXIV. Ragályi Károly egyházkerületi küldöttségi elnök úr szóval jelentvén, hogy még az 1857-dik évi őszi Jánosiban tartott egyházkerületi gyűlésen a jegyzőkönyv 42-dik száma alatt, a sárospataki tanári karnak a tanári díjak szaporítása iránt benyújtott folyamodványára, a főiskolai számvevőszéki egyházkerületi küldöttségre bizatván a főiskola jövedelmeinek s kiadásainak megvizsgálása s pontos egybevetése, hogy a különben méltányolt tanári kérelem felett biztosan intézkedhessék a főtiszt. egyházkerületi gyűlés.

A közelebbi főiskolai számvevőszék jegyzőkönyve 88-dik számú határozata következtében, a főiskola jövedelmeiről és kiadásairól a gazdasági választmány által készített részletes kimutatást az egyházkerületi küldöttség maga is pontosan megvizsgálván, a költségvetés eredménye szerint biztos alapra jelenleg nem fektethetvén a kért 200-p. ft. díjszaporítás, a tanári díjakat 100 s a több főiskolai hivatalnokokét és szolgákét bizonyos összeggel szaporítván, azoknak évi díjait a különven beadandó mennyiségben véleményezi az egyházkerületi gyűlés által megállapíttatni:

Az egyházkerületi gyűlés a főiskolai küldöttség véleményét elfogadja, s ezennel elhatározza, hogy a főiskolai tanárok s hivatalnokok díjai e folyó évre azon mennyiségben adassanak ki, a mint azok az egyházkerületi küldöttség által készített s felolvasott költségvetésben följegyeztettek. A küldöttség munkálata a főiskola részére kiadatni rendeltetett. —

XXXV. Jelentvén egyszersmind a tisztelt egyházkerületi küldöttség elnöke, az egyházkerületi küldöttség azon véleményét is, miszerint elvül kívánna kimondatni, hogy a gimnáziumi tanár urak egyenlő terhet viselvén, egyszersmind egyenlő díjban is részesüljenek. Mihelyt a főiskola pénztára engedi, a tanári díjak a gimnáziumban 800, az akadémiában 1000 pengő forintban alapítván meg.

Ezen véleményében is osztozik az egyházkerületi gyűlés, azon észrevétellel, hogy azon érdemes tanár urak, kik a gimnáziumi szervezés következtében mentek át az akadémiai tanári hivatalból, a gimnáziumi tanárságra; illető nagyobb tanári díjaiktól, az egyházkerületi kormány már ez előtt tett határozata ellenére, meg nem fosztathatnak, s reájok az egyenlő díjazás elve nem alkalmaztatik.

XXXVI. Előterjesztvén végtére tisztelt elnök úr, hogy a Bodrog és Tisza folyók, melyeknek árjai eddig a sárospataki határ nagy részét viz alatt tartották, szabályoztatván, az összesítés Sárospatak városában folyamatban lévén, a főiskola érdeke kívánja, hogy minden beltelkei után a kül-illetőségek egy tagban hasittassanak ki. De különben is a kül gazdálkodás a tanári hivattal meg nem férvén, az egyházkerületi kormány maga arra tért és alkalmat a tanároknak adni nem kíván; mindedig azonban a tanári lakok után a föld és rét illetőségeket a tanárok magok használták haszonbér fizetés mellett; s a haszonbér részint a gazd. választmány által, részint árverés útján határoztatván meg: mind ezen gazdasági ügyek elintézése, mind különösen a főiskolai házak mikénti s netán hivatalkor vagy a tanszakok szerinti használata, vagy azok közül némelyeknek netalán célszerűbb eladatása, s a tanári lakok haszonbéreinek meghatározása végett a tisztelt elnök úr ajánlja, hogy a főtiszt. egyházker. gyűlés egy tekintélyes küldöttséget kinevezni méltóztassék.

A tisztelt elnök úr jelentése figyelembe vétetvén, ajánlata elfogadtatott.

Nagytiszteletű Dr. Ferenczi József, Édes Albert esperes, nagys. Kóczán József segédgondnok, ifjabb báró Vay Miklós, tisz. Bálint József f. zempléni főjegyző, Kun Dániel pénztárnok urak fölkéretnek, hogy a hely színére menvén a fent megnevezett gazdasági ügyeket elintézni, működésökről jelentésöket a jövő egyházkerületi gyűlésre beadni méltóztassanak.

XXXVII. Indítványoztatván, hogy mind eddig sem kapván legkegyelmesebb választ, a legfelsőbb helyre tett s többször megújított azon legalázatosabb föliratunkra s kérelmünkre, miszerint Ő csász. kir. apostoli Felsége protestans alkotmányos életünkbe ütköző újabb s nevezetesen a magas Ministerium által 1854. jul. 11-dikén kiadott ideiglenes rendeletet, az evang. egyházak igazgatásáról, megszüntetni, s a mindkét vallástételű evangélika egyházakat az 1848-diki törvényes állapotra visszatételni legkegyelmesebben méltóztatnék, s hogy annak következtében főgondnokaink hivatalaikat folytathassák, s a megürült főgondnoki, superintendensi hivatalok szabad és szabályszerű választás útján tölthessenek be. Ezen legalázatosabb fölirat Ő cs. kir. apost. Felségehez ismét meg lenne újítandó.

Az indítvány elfogadtatott, a legalázatosabb fölirat jobbagyi hódolattal s oly nyilvánítással határozatik Ő cs. kir. Felsége színe elé terjesztetni, hogyha ezen föliratunkra sem nyernénk legkegyelmesebb választ, kegyeskednék Ő cs. kir. Felsége veleszületett, legmagasb vallásos kegyelmességénél fogva megengedni, hogy a válasz elmaradását ezen vallásos, szívet és lelket érdeklő, tisztán belegyházi ügyben, kedvező legkegyelmesebb válasz gyanánt tekinthessük s az egyházi kormányzatra nézve az 1848-diki előtti törvényes állapotra léphessünk vissza.

A fölirat szerkesztésére Apostol Pál superintendes, Nagy Gedeon segédgondnok, s a jegyzői hivatal kéretvén fel.

XXXVIII. Tek. Ragályi Károly egyházkerületi küldöttségi elnök úr részéről is szívesen ohajtván, hogy egyházi és iskolai kormányzatunk a közbizodalom útján választott hivatalnokok által folytattassék, indítványozza, hogy nagys. Lónyai Gábor és tek. Comáromi József mint főiskolai fő és algondnok urak közbizodalom által nyert hivatalaik elfoglalására szólitassanak fel; s egyszersmind főiskolai elnöki hivataláról lemond.

Az indítvány elfogadtatott, s a jegyzői hivatalra bizatott, hogy a tisztelt fő és algondnok urak hivatalaik folytatására teljes tisztelettel szólitassanak fel.

De ezen elfogadott indítványa ellenére is az érdemdús elnök ur lemondása el nem fogadtatott. A protestantizmus, egyház és tudományos intézet iránti közönségesen ismert hő és minden áldozatra kész szerelmétől az egyházkerületi gyűlés bizton reméli, hogy az annyi erélylyel, legszebb sikerrel folytatott elnöki hivatalát, mely kivált ily válságos időben üresen nem maradhat, tapasztalt kedvvel és buzgalommal folytandja mind addig, míg a felszólítandó fő és algondnok urak hivatalaikat el nem foglalják, vagy hivatalaik törvényesen betöltve nem lesznek.

XXXIX. A főiskolai számvevőszék 82-dik számú határozatában

A hátralevő kamatok kért tökésítése, csupán a fenforgó körülményeknél fogva, kivételesen engedtetik meg.

XL. A főiskolai számvevőszék jegyzőkönyvének 83-dik számában kért kölesön

Teljes biztosíték s első helyeni betáblázás föltétele mellett engedtetik meg.

XLI. A főiskolai számvevőszék jegyzőkönyve 84-dik száma olvastatván, s ez alkalommal főiskolai közigazgató Szeremley Gábor úr jelentvén, hogy

1-ör Mult év nov. 12-dikén az utrechtii theologiai facultástól 300 pft. segély küldetett, a sárospataki bölcsészeti szakosztály tanárai fizetésének pótlására

2-or Szintén e célra f. év marc. 30-dikán a leideni Gusztáv Adolf fiók egylet által 265 for. a. é. küldetett.

Mindkét kegyes s keresztyéni munkás szeretet szülte adomány felől örömmel értesült egyh. ker. közönségünk, azt mint a kitűzött célra szolgáló alapítványi tőkét a tőkék könyvébe beigtatni a gazdasági választmányak teszi kötelességévé. Dr. Ferenczi József esperes urnak, ki ezen kegyes adományokat eszközölni buzgólkodott, szives köszönetet szavaz.

XLII. Ugyancsak főiskolai közigazgató ur jelentvén, hogy mult februar. 23-dikán vette tek. Balácsi József végrendeleti egyik végrehajtó urtól néhai b. e. nagys. kishédei Rhédei László úr végrendeletét másolatban, melyet jelentéséhez csatol, melynek 5-dik pontjában a b. e. végrendelet a sárospataki ref. főiskolát teszi vagyónak $\frac{1}{6}$ -részében örökösévé, a végre, hogy azon hagyatékból az illető ref. superintendens kormányától függhető külön tanítószék alapitassék, melyben a geometriai, mechanikai, gazdasági, és technologiai tanok magyar nyelven tanitassanak, és ha az egész hagyaték több lenne, mint a mennyi ezen tanszék alapítására szükségeltetik; a felmaradó tőkék kamatai fordittassanak, a természetan bővebb tanítása céljából, a természetan tanára díjának nagyobbitására.

Ezen jelentés következtében felolvastatván a végrendelet egész terjedelmében:

Magasztos érzelmre s hálás tiszteletre buzditá az egyházkerületi közgyűlést néhai kishédei Rhédey László ó nagysága végrendeletének üdvös célja, szelleme, miszerint szép vagyónak legnagyobb részét vallásos, tudományos népnevelői, s jótékony nemzeti közintézetekre hagyá; ezáltal nem csak előttünk, hanem egész nemzetünk előtt tette emlékezetét becsessé s halhatatlanná. Legyen áldott emlékezte örökké.

Különb. főtiszt. superintendens úr s a gazdasági választmány azon intézkedését, miszerint ezen hagyaték dolgában tek. Tóth Sámuel ügyvéd urat kérte és hatalmazta fel a sárospataki főiskola képviselőjévé, teljhatalmú megbizottjává, az egyházkerületi gyűlés helyben hagyja, valamint azon intézkedést is, hogy a debreceni főiskolai gondnokság megkerestetett az iránt, miszerint e hagyományra vonatkozólag, mint minden tekintetben közös ügyben, magát tek. Tóth Sámuel úrral, mint főiskolánk meghatalmazottjával érintkezésbe tenni sziveskedjék. Valamint tek. Tóth Sámuel úr f. év apr. 21-dikén kelt s itt felolvasott levele tartalma szerint, közigazgató úr tek. végrendeleti végrehajtó Balácsi József urat is Érkörtvélyesen értesitse a felől, hogy ezen hagyaték dolgában mindenkor, midőn arra szükség leend tek. Tóth Sámuel úrral, mint a sárospataki főiskola meghatalmazottjával érintkezzék.

A főiskolai számvevőszék részvevő érzelmében tek. Tóth Sámuel ur iránt egyházkerületi közönségünk teljesen osztozik s főiskolánk ügyeit többször tapasztalt buzgalmába továbbra is tisztelettel ajánlja.

XLIII. Tek. Fazekas József ügyvéd úr, elválasztott világi jegyző a gyűlés színe előtt a jegyzői esküt letévén:

Hivatalába éljen kiáltások között belépett. Az egyházkerületi levéltár átadására tisztelendő Kun Bertalan és tek. Szűcs Miklós urak fölkeretvén.

XLIV. Olvastatott a főiskolai számvevőszék 85-dik szám alatti határozata, melyben tek. Szakácsi Dániel ügyvéd ur bizatik meg, hogy a sárospataki tagosításnál a főiskolát képviselje, annak ügyét s érdekeit ismert buzgalmába ajánlva:

Az egyházkerületi gyűlés előtt is ismèretes lévén a tisztelt ügyvéd úr egyházaink s főiskolánk iránt többször tanusított buzgalma s áldozatkészsége, a főiskola részéről az összesítés ügyében megbízatását azon utasítással erősíti meg, hogy ez ügyben a gazdasági választmányyal, előlegesen is érintkezzék, s azzal egyetértve tegye a szükséges lépéseket.

XLV. A 86-dik szám a néhai nagys. Fáy Ferenc és Bernáth Anna asszony adósságára nézve:

Helyben hagyatott. Zsarnay Lajos főjegyző úr megbízatván a barátságos egyezkedésre, ha az a főiskola tetemes kára nélkül megtörténhetnék.

XLVI. Jelentetvén, hogy néhai tek. Tornalyai Károlyné, néhai tek. Losonci Judith asszony végrendeletében, mely néhai tek. Ragályi Pál, mint végrendeleti végrehajtó úr által az egyházkerületi gyűlésnek is 1845-ben bemutatott, 3000 forintot hagyományozott nagy kegyesen a főtiszt. tizáninnyi helv. hitv. superintendentiának, állandóan kamatozó tőkéül egy a keblében felállítandó reform. leánynövelde, mely kegyes hagyomány mind eddig a tisztelt örökösök által be nem fizettetett.

Tisztelettel ujtja meg egyházkerületi közönségünk a b. e. végrendelező asszonyság becses emlékezetét; tek. Dapsi Vilmos urat kéri és bizza meg, hogy ezen üdvös célra, a már Miskolcon fenálló, de mind eddig biztos alap nélkül szükölködő leánynövelde szolgáló kegyes hagyományt kamataival együtt behajtani buzgolkodják. Addigis mig behajtattnék, az ügy mibenlétéről jelentése a jövő egyházkerületi gyűlésre kéretik.

XLVII. A néhai susai Losonci István úr által a sárospataki főiskolának hagyományozott 1000 p. forintra nézve:

Főiskolai közigazgató úr az ezen hagyomány behajtására már régebben megbízott tek. Csider Antal ügyvéd urat ujolag is kérje fel, hogy a kegyes hagyományt behajtani s minden esetre az ügy mibenlétéről kimerítő tudósítást a jövő közgyűlésre adni sziveskedjék.

XLVIII. Jelentetvén, hogy b. e. Berzsi Mihály volt tornalyai ref. lelkész nem csekély értékű könyvtárának felerészét szinte a leánynövelde alapítására hagyományozá:

Tisztelendő Szentpéteri Sámuel és Maklári Lajos urak kéretnek és bizatnak meg ezen kegyes hagyomány tisztába hozatalára s behajtására. Jelentésük a jövő közgyűlésre bevératik.

XLIX. Tekintetes kiscsoltói Ragályi Ábrahám úr maga jelentvén, hogy b. e. nagy bátyja mélt. Ragályi Ábrahám, volt főispányi helytartó, tornai segédgondnok a főtiszt. egyházkerület részére 2000 p. forintot hagyományozván, a tisztelt örökösök több közbejött akadályok s főleg a törvényes tárgyalások miatt azon hagyományozott tőkétől az illető kamatokat mind eddig be nem fizették, de reméli, hogy az rövid időn teljesíteni fog.

Kellő méltánylattal vétetvén e nyilatkozat, tekintetes Dapsi Vilmos úr kéretik fel tisztelettel a kegyes hagyomány tisztába hozatala s illető kamatainak minél előbbi behajtására. Jelentése, a végrendeletnek ezen hagyományt illető cikke másolatával a jövő egyházkerületi gyűlésre bevératik.

L. Olvastatván a főiskola jegyzőkönyve 89. sz. alatti indítványa, miszerint a gimnaziumi tankönyvek, ne az évenként rendszeren csak egyszer összeülendő népiszkolai választmány által, hova az a tályai egyházkerületi gyűlés által utasított, hanem más úton bíraltassanak meg.

Az indítvány méltányoltatván, sárospataki gimnáziumi igazgató úr bizatik meg, hogy az újonnan készült gimnáziumi könyvek megbírlására a köziskolai szék által választandó szakértő tudósokat s inkább külföldi, mint helybeli gimnáziumi vagy akadémiai tanár urakat kérjen fel, a bírlat megtörténvén, azt a megbírlált kéziratral együtt fötiszt. superintendens úrnak megküldvén, az ő jóváhagyása után a könyv azonnal kinyomattathatik.

LI. Olvastatott a gümöri egyházmegyének a s. keszi, lenkei s kövecsesi egyesült, de az újabb időkben meghasonlott s egymástól határozottan elválni szándékozó egyházak ügyében hozott ítélete, melyben előadja, hogy miután ezen régóta testvéri egyetértésben állott egyházak különválását, legkitartóbb ellenzése, s a béke helyreállítására irányzott legbuzgóbb törekvése sem volt képes megakadályoztatni, múlt év Október 25-dik napján Rimaszombatban tartott közgyűlésén 10-dik sz. a jelt ítéletiben ezen sajnos szakadási ügy remélt megorvoslása tekintetéből, az említett egyházak különválásába, mindenik egyházra nézve legjobbnak ítélt föltételek mellett beleegyezett: úgy azonban, hogy a kövecsesi egyháznak, anyaegyházzá lehetése iránt, az egyházkerületi gyűlés, e tárgyban kelendő határozata nyomán fog intézkedni.

Sajnosan veszi ugyan egyházkerületi kormányunk, az eddigelé békében, s a testvériség hármasság közt szép egyetértésben élt egyházak különszakadását, annyivalinkább, mert megvan győződve a felől, hogy az eldarabolt erők, valamint mindenütt, úgy egyházi téren is akadályára vannak a társas előhaladásnak, szellemi és anyagi kifejlődésnek: míg az egyesülés biztos sikert arat mindenben, s szabadabb szárnyakat fűz minden szépnek s jónak. De a gümöri egyházmegye bőven és alaposan indokolt előterjesztéséből belátván azt, hogy az említett egyházakra nézve ez időszerint üdvösebb a különválás, az egyház megyei ítéletet ideiglenesen helybehagyja és megerősíti. Úgy azonban, hogy mivel az osztó igazság is úgy hozza magával, hogy a kövecsesi egyház is, mely az egyesült három egyház volt lelkészét megtartotta, önálló egyház legyen; de a különvált egyházak nyugalma is ezt kívánja, a kövecsesi egyház önállósága anyaegyházzá tételük; egyesítettvén keblében az eddigi papi és tanítói állomás, a két hivatal után járt javadalmak legkisebb csonkítása nélkül. Minthogy pedig jelenleg Kövecsesen iskolatanító is van, a mostani iskolatanító, eddigi fizetése mellett jelen állomásán hagyaték, fölhevítván az iránt az egyházmegyei hatóság figyelme, hogy lehető legközelebbi alkalommal, felőle illendően gondoskodjék. Ezen határozat a gümöri egyházmegyével közöltetni rendeltetett, azon hozzáadással; mikép az egymástól elvált egyházak közt fölmerülendő részletes kérdéseket igyekezzenek a legbarátságosabb úton elintézni; egyszersmind figyelmét terjessze ki arra is, hogy az eddigi fizetések, sem egyik sem másik egyházban meg ne csonkittassanak.

LII. Az Óvári alapítványnak a főiskola részerei átadását s megosztását újra átvizsgáló küldöttség jelenti, mikép ezen alapítvány megosztása a leghelyesebben, s a főiskola iránti kellő méltánylattal történt.

Tudásúl vétetett.

LIII. Az alsóborsodi e. megye felhívja a kerületi kormány figyelmét az iránt, hogy a lelkészi és iskolatanítói díjlevelekben előforduló különféle pénznemeknek, új pénzértékre emelését kimondani, s azt egyformaság kedvéért egyházkerületileg közzévetni méltóztatassék.

E tekintetben az eddigi intézkedés hagyaték meg: azon útasítás adatván hozzá, miszerint az egyházmegyék igyekezzenek oda hatni, hogy az elébbi egyházkerületi határozat mindenütt foganatba vétessék, s a stolaris fizetések régi ezüst értékben fizetessenek.

LIV. Az 1858-dik év Sept. havában Tályán tartott gyűlés jegyzőkönyvének 26. sz. alatti határozata, mely a lelkészek választását módosítja, mint gyakorlati téren kezdetben sok nehézséggel találkozó

Érvényen kívülé tétetik.

LV. A felsőborsodi egyházmegye azon kérelme, miszerint a szabadságos katonák a házasodásra nézve erkölestelen kihágásaik ellen, s ezeknek megzaboláztatása iránt felsőbb helyre sürgető fölrás tétessék:

A tályai gyűlésen e tárgyban kelt e. kerületi határozatnál fogva feleslegessé vált.

LVI. A gümöri egyházmegye azon fölterjesztése, miszerint az egyházmegyei ülnökök s tisztviselők számára új, szabatosabb és korszerűbb esküforma készítettessék:

Azon oknál fogva, mivel az új esküforma készítése, már csak az egyformaság elvénél fogva is zsinati tárgyak közé sorozandó, el nem fogadtatott.—

LVII. Az alsóborsodi egyházmegye részéről jelentetvén, mikép a hevesmegyei egri fenyítő házban, a protestans raboknál eddigelé hetenként egyszer tartatni szokott isteni szolgálat, a cs. kir. föttörvényszéknek 1858. október 13-ról 956 sz. a kelt rendelete által oda módosítatott, miszerint ha a rabok száma 6-ra nem megy, a lelkészi szolgálat, nem mint eddig hetenként, hanem havonként csak egyszer tartassék: mely sérelmes leirat az esperesi hivattal közöltetvén, hódoló tisztelettel kérte ez fel a cs. kir. föttörvényszéket ezen sérelmes intézkedés visszavételére: de ennek mindeddig legkisebb sikere sem levén, mély tisztelettel kéri fel az egyházmegyeiszek az egyházkerületi kormányt, hogy ezen ügyet, mely a szegény protestans rabokra nézve vallásos erkölcsi szempontból a legkártékonyabb, magaévá tenni, s ezen intézkedés megszüntetése iránt fensőbb helyre fölrást intézni méltóztassék.

Minthogy a fenyítőházakbani fogságnak, nem csupán büntetés a célja, de magasabb szempontból véve, a javítás, az erkölcs útairól el-tévedteknek, azokrai visszavezetése: ennek pedig kivált fegyenceknél nincs más módja, és célszerűbb eszköze, mint a vallás tanítása, s az ezzel együtt járó erkölcsi intések, mint szintén a vallásos hit által éb-resztett bűnöslet öntudata. Mindezekre pedig ép úgy szüksége van a fegyenceknek, ha egyedül van, mintha többekkel együtt szenved, s más-kép a vallás ezen szellemi kincsei nem is közölthetnek a szenvedő rabbal, mint egyházi szolgálat által: egyházkerületi kormányunk érzé-kenyen veszi az alsóborsodi egyházmegye előterjesztését, s a cs. kir. fö-ttörvényszék eljárásában, a gazdálkodás szempontjának alárendelve lát-ván a közérkölciség érdekét, elhatározta, hogy alázatos fölrásában megfogja keresni a cs. kir. magas ministeriumot, az iránt, hogy ezen cs. kir. föttörvényszéki sérelmes rendelet visszavétele iránt mielőbb in-tézkedni méltóztassék. —

LVIII. A felsőzempléni egyházmegye előterjesztése szerint a bánóci reform. egy-ház iskolatanítója Kis József, koránál fogva az első korosztályba esvén, a zemplén me-gyei nagymihályi szolgabírói hivatal által az ujoncozó bizottmány elé állítottat s a bánóci egyház hiv közbenjárása, s a mint tudjuk, az esperesi és superintendensi, a kassai cs. kir. helytartósági osztályhoz intézett fölmentetését kéro fölterjesztések elle-nére az egyházközség legméltóbb fájdalomára, a 15 dik számú csendőrezredbe besoroz-tatott: kéri az egyházmegye az egyházker. kormányiséket, hogy a törvény ellenére be-sorozott Kis József bánóci iskolatanító szabadon bocsáttatását s tanítói állomásábai visz-szahelyheztetését eszközölni, s egyszersmind az említett szolgabírói hivatal ellen igaz-ságos elégtételt kérni méltóztassék.

Ambár superintendens úr ez ügyben a kellő lépéseket megtette: ne-hogy azonban hasonló törvénytelen eljárások által a törvény szentsége,

az állam egyik főcélja a vallásos és erkölcsi nevelés, önkényesen, a magas kormány ellenére felforgattassék, a főjegyzőre bizatik, hogy az egyházker. gyűlés nevében s határozatából a kassai cs. kir. helytartósági osztályhoz az új ujoncozási törvény 19 § a értelmében folyamodjék az iránt, hogy a cs. k. helytartóság Kis József bánóci iskolatanító szabadon bocsáttatását megrendelni, a szolgabírói hivatalokat hasonló törvénytelen eljárásoktól eltiltani méltóztassék.

LIX. Az alsózempléni egyházmegye 1859. febr. 23—24-dik napjain tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 41-dik száma alatt a tiszatokaji egyház papi új díjlevelét, mely az ahhoz mellékelt okmányok szerint legalább 100 p. forinttal haladja az eddigi papi fizetését, az egyházker. gyűlésnek jóváhagyás és megerősítés végett bemutatja s ajánlja.

Az új papi díjlevelet az egyházkerületi gyűlés jóváhagyja s megerősíti, azon utasítással, hogy az esperesi hivatal útján, a bemutatott új díjlevél helyett, melybe hihetőleg tévedésből hat hold rét beigtatva nines, mind az egyházmegyei, mind az egyházker. levéltárba más formás, hiánytalan díjlevél a jövő közgyűlésre adassék be.

LX. Az alsózempléni egyházmegye közelebbi közgyűlése jegyzőkönyvének 46. száma alatt fölterjeszti, hogy a kaki ujonnan szerkesztett papi díjlevélben, mely már egyszer az egyházker. gyűlés elibe fölterjesztve volt, oly pontok fordulván elő, melyek csak ideiglenesek, mindeddig állandó fizetési alappal nem biztosítottak, méltóztassék azért az egyházker. kormányzék intézkedni a felől, valjon ilyen díjlevél mellett a kaki egyházközség megmaradhat e rendes lelkészi állomásul vagy affiliáltassék.

Az ujonnan készült díjlevél az egyházker. gyűlésnek ez alkalommal be nem mutattatván, sőt maga az egyházmegyei jegyzőkönyv kivonata sem lévén a jegyző által aláírva: ez ügyben az egyházker. gyűlés határozatot jelenleg nem tehet, s az ügy az egyházmegyei kormányzékhez visszautasítatik.

LXI. Ez alkalommal az egyházkerületi gyűlésre beadandó folyamodványokra s jelentésekre nézve:

Azon fenálló szabályok ismét megújittatni s köztudomásra juttatni rendeltettek, hogy valamint a folyamodványok a folyamodók által, úgy az egyházmegyei jegyzőkönyvi kivonatok, jelentések, kérelmek, a kiadó jegyző által aláírva, azoknak rövid tartalma a címlapra följegyezve, a gyűlés előtt legalább harmad nappal superintendens urnak adassanak be. Különben ezen hiányok vagy elmulasztások lehetendnek okai, ha a fölterjesztések ugyan azon gyűlésen tárgyalatni nem fognak.

LXII. Néhai Nánási László volt alsózempléni elaggott tanító meghalálózván, özvegye Nagyrozvágyon lakozó Babarik Zsuzsanna asszony, segélyezés végett az egyházker. pártfogásába ajánltatik.

Szabályszerű özvegyi illetősége a papi özvegy árvatárból a nyugdíjosztó választmány által ki fog adatni.

LXIII. A simai gyenge erejű ref. leányegyházat, mely sem maga saját erejéből tanitóját díjazni nem képes, sem elszigetelt fekvése miatt iskoláztatás tekintetében más egyházhhoz nem csatoltatható, az alsózempléni egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyve 37-dik száma alatt segélyezés végett az egyházkerület pártfogásába ajánlja.

A simai ref. leányegyházban a rendes tanítói díj pótlására 24 azaz huszonnégy pft. mint a mennyit a tanító eddig a jegyzőségért az összes községtől kapott, évenként a szükösök pénztárából kiadatni határozottatott.

LXIV. Az alsózempléni egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyve 39-dik száma alatt fölhevén az egyházkerületi gyűlést, hogy Horváth Antal egyházker. ügyvéd urat uta-

sítani méltóztatnék azon per bevégzésére, melyet a pthrügyi ref. egyház 800 frt. tőkepénze és annak már eddig tizenegy évi hátralevő kamatai iránt folytat.

Felolvastatván egyszersmind Horváth Antal ügyvéd úr ez ügyet tárgyzó jelentése, melyben előterjeszti, hogy az ügyre nézve megtett mindent, mit tennie, ügyvédi tiszte kívánt. Az adóssági pert 1856 máj. 24-dikén, a csáthi járás cs. kir. szolgabírói hivatala előtt megindította, de tárgyalásra csak két év múlva 1858. sept. 27-dikén nyert határidőt. Majd a tömeget több rendbeli elsőb betáblázott hitelezők megrohanván, azoknak kérésére mult októberben árverelés végett határnap tüzetett ki, melyen ő s a felperes is megjelent, de a szolgabíró későn érkezvén meg, az ő eltávozások után, minden idegen árverelők nélkül az árverelés későn estve az örökösök közt megtartott, minden jószág fele áron kelvén el, a csekély árverelési árból az elsőb helyen betáblázott adósságok kifizetése után, több hitelezőknek s ezek között a pthrügyi egyháznak sem jutott semmi. Ügyvéd úr különben ezen törvénytelen eljárást ostromolva elkövet mindent, hogy a pthrügyi egyház, ha csak lehet pénzéhez jusson. A mint azt a gyűlés színe előtt szóval is megígéré.

Az egyházker. gyűlés egyházker. ügyvéd urat fölhívá, ígért tiszte hiv teljesítésére, a legcélszerűbb utak és módok haladéktalan választására s megkísértésére, hogy kárt ne valljon a folyamodó egyház, mely ügyét ügyvédi pártfogásra még 1854-dik évben bizta. Az ügy mibenlétéről az illető esperesi hivatal s a folyamodó egyházközség értesitetni rendeltetvén.

LXV. A felsőborsodi egyházmegye fölterjesztvén, miszerint Szakal Erzsébet, néhai Szakal László, volt kazai isk. tanító özvegye férje után, ki még 1847-ben meghalálozott, mind a maga két évig elmaradt özvegyi, mind férjhez menetele után első férjéről maradt egyetlen egy árva leánya, mind eddig elmaradt árvai nyugdíj-illetőségét kiadatni kéri.

Kérelme bővebb megvizsgálás s elintézés végett az egyházker. nyugdíjosztó választmányhoz utasittatik.

LXVI. A felsőborsodi egyházmegyei gyűlés a damaki egyházlelkésze, Bényei Gábor ur azon kérelmét, hogy a közte és egyháza közt a papi földek adója miatt támadt surlódási ügyet intézze el, intézkedés és a surlódás kiegyenlítése végett az egyházkerületi gyűlésre terjesztvén föl.

Ez ügyben már fentebb e jegyzőkönyv V-dik száma d. alatt általános határozat tétetvén: azon határozat a papi földadót megtéríteni és fizetni vonakodó damaki egyházra is alkalmazandó.

LXVII. Az edelényi, ládbesenyei, disznóshorváti egyházak a képezdei hátralékokat, az okon, mert a reájok kivetett fizetésiösszegnek megfelelő lélekszám azon egyházakban nem volt, most sines, elengedtetni kérvén: az egyházmegyei szék a nevezett egyházak kérelmét az egyházker. gyűlés elé terjeszti.

Ha a nevezett egyházak a népnevelésre nélkülözhetlen még hátralevő kegyes adakozástól tovább is vonakodnának: az egyházmegyei kormány-szék oda utasittatik, hogy a lelkek számát a nevezett egyházakban hitelesen összeirattván, terjessze azt, valamint azon egyházak eddigi ajánlataikat is, az egyházker. kormány-szék clibe. Csak ezen alapokon lehetővén ez ügyben határozatot tenni.

LXVIII. A becskeházi ref. leányegyház hivei superintendus urhoz folyamodván az iránt, hogy miolta a bódvalenkei anyaegyház magának állandó tanítót kért, azolta az anya és leányegyház közti régibb szerződés megszűnt, minden kölcsönös segítséget a két egyház egymástól megvont, s a leányegyház csak a lelkészi szolgálatért jární szokott szemes étellel s néhány napi munkával tartozott, s azt teljesítette is készséggel: most azonban a tornai egyházmegyei kormány, az anyaegyház folyamodványára kö-

telességökké tette, hogy a régibb szerződés szerint a paplak tatarozásába s építésébe $\frac{1}{3}$ költséget viseljenek, 18 évi építkezési költségek egyharmad részét az anyaegyháznak térítsék meg. Esedeznek azért, hogy ezen egyházmegyei határozat változtatnék meg úgy, hogy vagy a régibb szerződés az anya és leányegyház között épségben fentartatván, részükre is az anyaegyház által elmulasztott tartozások ítéltesse meg, vagy a 18 évi gyakorlat tovább is fentartatván, a paplak építésére ne köteleztessenek.

A folyamodó leányegyház kérelme az illető egyházmegyei székhez azon meghagyással utasítatik, hogy ez ügyet, melyben díjlevelek változtatása is forog fen, a régibb szerződések s gyakorlat tekintetbe vételével, a díjlevelek csonkítása nélkül hozza tisztába, határozatát a kellő okmányokkal az egyházkerületi gyűlés elibe terjessze.

LXIX. A miskolci nagyobb leánynöveldének, mely egyházkerületi fő leányiskolául elvben már elfogadtatott, rögtöni segélyezése iránt vélemény-adás végett megbízott küldöttség előterjesztése olvastatván, előadja miként a nevelés szent ügye iránti hő lelkesedés bizonyítékául van szerencséje jelenteni, hogy egyes jóltevő adakozók lelkes készsége, a mellékelt okmány szerint rögtön segélyül 193 ft. 5 krt. adományozott osztrák értékben és alapítványul 140 p. ftot, ennek $6\frac{0}{10}$ kamatát fizetve: miért is ezen áldozat készségét jegyzőkönyvileg örökíteni ohajtja. Jelenti továbbá, mikép addigis míg ezen nevelőintézet szélesebb alapra fektethetnék, akként ohajtja azt biztositatni, hogy annak vezetője 500 p. ft. évi fizetéssel, lakbérül 120, s a tanintézet felszerelésére 60 p. ft. díjazással lenne beállítandó. Ezen öszveg előállítására nézve pedig, addig míg az intézet véglegesen szerveztetnék, a főt. e. kerület valamelyik pénztárából fölveendő kölcsön szolgáljon, úgy hogy ennek kamatját a kegyes jóltevők által összerakott öszveg fedezze. A kölcsön visszafizetése iránt a küldöttség azon véleményben van, hogy egy főpásztori szózat intéztetvén az egyházkerület híveihez, e mellett az egyes jóltevők fejenként is megkerestetvén, a fölveendő kölcsön visszafizetése ez által mielőbb lehetővé váland, sőt reményét fejezi ki a küldöttség az iránt is, hogy ekkép a leánynövelde oly szilárd alapra lehet fektetendő, melyen kell állnia, egy hazai protestans leánynöveldének. Végre előterjeszti a küldöttség, hogy a mi e leánynövelde célját, körét, szellemét, s az intézetbe lépés föltételeit, tanfolyamot, tudományok felosztását, általában kül és beléletét illeti, az ezekre vonatkozó alapelvek és szabályok kidolgozásával, az alapító egyház, az alsó s felső borsodi, mint legközelebbi egyházmegyék kebeléből választandó küldöttség bizatnék meg, ugyanerre bizatván az elválasztandó tanár meghívása, és hivatalábai beállítása is.

Egyházkerületünk örvendetes tudomásul vévén a küldöttség ezen jelentését, miszerint rögtön oly szép részvét mutatkozott ezen intézet iránt, szíves köszönetet szavaz a nevelésügy buzgó barátinak, egyszersmind azoknak nevét jegyzőkönyvbe igtatni határozta.

A kegyes adakozók névsora következő: Ragályi Károly úr 10 p. ft. Kóczán József úr 20 p. ft. Kazinczy András 10 p. ft. Bárczay László úr 10 p. ft. Nagy Gedeon úr 100 p. ft. alapítvány. Ifjabb báró Vay Miklós úr 10 oszt. ért. forint. Bárczay Albert úr 5 p. f. Hegedűs László 5 p. ft. Édes Albert úr 10 p. ft. Ferenczy József úr 5 p. ft. Zsarnay Imre úr 5 p. ft. Veszprémi Mihály úr 4 ft. oszt. értékben, Szakácsi Dániel úr 5 p. ft. Maklári Pap Lajos úr berzétei lelkész 5 p. ft. Soltész Nagy János úr 10 p. ft. Lovász Miklós úr, tornai s. gondnok 5 p. ft. tiszteletes Balla József úr 2 ft. oszt. ért. Hadházy László győrkei l. 5 p. ft. A. B. C. 2 p. ft. B. B. 1 pf. Vattay Sándor s. keresztúri l. 4 p. ft. Szathmáry 2 p. ft. Valaki Pál 1 p. ft. Szabon János jánosi l. 3 ft. oszt. ér. Molnár István 1 p. ft. Kun Dániel 1 p. ft. Kállai Lajos 1 p. ft. B. J. 1 p. ft. Antalfi János 1 p. ft. Szabó István 1 ft. oszt. ért. Körösi István l. 1 p. ft. Szabó András 30 p. kr. Lovass Samuel 1 p. ft. Nem Valaki Pál, 2 p. ft. Pazar József esperes 1 p. ft. Éva András 1 p. ft. Ragályi Lajos 2 p. ft. o. é. Simon József 1 p. ft.

Molnár József o. é 1 ft. Giczey Miklós 1 p. ft. Szendrei János 1 p. ft. Bátky József 5 p. ft. Sz. Miklós 2 p. ft. Szentpétery Sámuel 1 p. ft. Szeremley Gábor 2 p. ft. Szathmáry Király György 40 ft. o. é. alapítvány. Törös Tamás 2 ft. oszt. Apostol Pál 2 p. ft. Simon József ismét 1 p. ft. Zsarnay Lajos 10 ft. oszt. ér.

A mi pedig a leánynöveldek állandó és szélesebb alaprai fektetése felőli tervét illeti: egyházkerületi gyűlésünk annak készítésével ugyancsak ezen küldöttséget bizza meg, mely ezen intézet ideiglenes fenmaradása iránt oly hön vala érdekelve. Egyébiránt a tanár ideiglenes díjazása s az erre szükségelt kölcsön előállítása iránti véleménye a küldöttségnek elfogadtatott, azon megjegyzéssel, hogy a fölveendő kölcsön egy évi kamatán felül, a kegyes jóltevők által begyűlt összeg a takarékpénztárba tétessék. Mindezeknek elintézésével, valamint szinte a leánynövelde tanárának meghívásával, s beigtatásával, alsóborsodi esperes Édes Albert, segédgondnok tolcsvai Nagy Gedeon, felsőborsod részéről Simon József, bodvai lelkész és segédgondnok, Bárczay László urak bizatnak meg.

LXX. Az alsó borsodi egyházmegye indítványozza, hogy a magyar protestans egyházra nézve annyi érdekekkel bír, bennünket szép jövővel kecsegtető pesti theologiai intézetre, szinte a már egyházkerületi pártfogásra méltatott miskolci feltanoda részére évenként segély gyűjtessék egyházkerületünkben.

Alsóborsod indítványa küzhelyesléssel találkozáván, mindkét tudományos intézet részére az évenkénti segélygyűjtés elrendeltetik; úgy pedig, hogy e végre a hűvek mindig a legalkalmasabb időben kerestessenek meg, az összegyűlendő jótéteményt az egyházlátogatás fogja összeszedni. —

LXXI. A gömöri egyházmegye többrendbeli okiratok mellékletével fölterjeszti, mikép Török Károly aggtelki lelkészt, erkölcstelen magaviseleteért egy évre hivatalától felfüggesztette; melyrevaló nézve ezen ítéletet megerősítés végezt egyházkerületi kormányunk eleibe terjeszti.

Miután az elmarasztott fél ügyét nem fölebbezte, s ez által a felfüggesztő ítéletbe maga tettleg belenyugszik, ezen ügynek fölebbviteli úton történendő átvizsgálása, s megerősítése szükségfelettivé vált. Azért is ezen ügy egyszerűn tudomásul vétetik, s az okiratok a gömöri egyházmegyéhez visszaküldendők.

LXXII. Az alsóborsodi egyházmegyében kebelezett ábrányi egyház elaggott iskolatanítóját Somogyi Jánost nyugalmazván, a neki megajánlott nyugdíj pótlékául, egyházmegyei pártfogás útján valami segélyért esd az egyházkerületi kormányzék előtt. —

Tekintetbe vétetvén az említett egyháznak aggtanítója iránti kegyelete; egyszersmind az agg tanítónak hosszú évek során tett fáradozása, nyugdíjpótlékul részére, évenként 15 oszt értékű forint rendeltetett meg, az egyházkerületi szükösi pénztárból.

LXXIII. Az alsóborsodi egyházmegye jelenti, miszerint a daróci leányegyház némely tagjai, azért mivel Kisasszony napján mezei munkában találtattak, a cs. kir. járásbiróság által minden kihallgatás nélkül egyegy ftra büntettettek: mely tárgyban már az esperesi hivatal orvoslatért folyamodott is a cs. kir. helytartósághoz: de onnan eddigelé semmi válasz nem érkezett: egyházkerületi kormányunkat hívja azért fel ez ügybeni orvoslat hatályosb eszközésére.

Egyházkerületi kormányunk több helyről is értesítettvén ily sérelmek felől, miután részint az 179 $\frac{1}{2}$ 26. t. cz. részint az újabb időben ki-

adott miniszteri rendeletek megengedik a protestánsoknak a katólikus ünnepnapokon való zörgés nélküli munkát: a daróci s más protestáns hivekkel történt dolgot nem vehetvén másképp, mint törvényellenes háborgatását a protestánsoknak, oda utasítja egyházkerületi kormányzókunk az egyházmegyéket, hogy az ily nemű sérelmek leendő orvoslása iránt, egyenesen a megyei főnöki hatósághoz folyamodjanak, mint ily ügy első s illetékes bíróságához s ha itt illő elégtételt nem nyernének, akkor tegyenek jelentést az egyházkerületi gyűlésre. Jelen esetben ezen eljárás ajánlatik az alsóborsodi egyházmegyének.

LXXIV. Az egyházkerületi pénzkiadó választmány, mint szintén az egyházkerületi számvevőszék jegyzőkönyvei felolvastatván.

Azok helybehagyattak.

LXXV. Sárospataki lakos tek. Vadnai György úr folyamodványa, melyben néhai édes atyjáról reámaradt s az egyházkerületi deficiensi pénztárt illető tőketartozás után több évről elmaradt kamatok tőkésítését kéri.

A kerületi pénzkiadó választmányhoz utasítottatott.

LXXVI. A bábai egyház néhány tagjának folyamodványa, a papi fizetésnek azon alapon leendő alábbszállítása iránt, mivel a bábai volt úrbéresek a maradvány földekből tagosztás alkalmával bizonyos mennyiségű szántóföldet adományoztak a papi fizetés javítására.

Az ügy miben létének megvizsgálása végett, az egyházmegyéhez, mint első bírósághoz tétetik át.

LXXVII. Egyházkerületi ügyvéd tek. Horváth Antal úr beadván jelentését az egyházkerület és főiskola peres ügyeinek mikénti állásáról.

Jelentése tetsző méltánylással fogadtatott. Egyébiránt fölkéretik, hogy a mennyiben mostani jelentésében a be nem végzett ügyek mi-benléte nem egészen világosan adatik elő, jövőre a dolog világosb voltáért a be nem végzett ügyek állását scontróképen terjeszse föl.

LXXVIII. Az osztrák pénzürtékhez módosított kötvények mintája ugyancsak egyházkerületi ügyvéd úr által bemutatattván.

Azok helybehagyattak, és megerősítették.

LXXIX. A papi özvegyi nyugdíj osztó választmány elnöke Édes Albert esperes úr jelentést tevén az iránt, hogy az évről évre szaporodó özvegyek nagy száma miatt, a kamatok $\frac{2}{3}$ még most sem fedezheti az évi nyugdíj osztalék összegét; kilátásban lévén azonban, hogy jövő évben már fedezni fogja azt.

Ez évre még a régi kulcs az özvegyi díjak kiosztására nézve meghagyatott.

LXXX. Liszcai András abaujmegyei hivatalnélküli iskolatanító, az egyházmegye által, a szükösi pénztárból nyerendő segélyre ajánlatván.

Részére ez úttal 6 p. ft. utalványoztatik.

LXXXI. Tóth Miklós golopi segédlelkész a külföld tudományos intézeteit ohajtván meglátogatni, a bárcai kegyes alapítványból segedelemért folyamodik, minthogy Szováti Lajos, kinek részére az a mult egyházkerületi gyűlés által határozatott, csáthi iskolavezér lett, s akadémiákra még ki nem ment.

A főiskola jelen körülményei a kül akadémiákra menő ifjak fölsegelésére szolgáló kegyes alapítványt annyira igénybe veszik, hogy a folyamodó kérelme jelenleg nem teljesíthető. Az egyházkerület azonban a segedelmet attól, kinek részére már egyszer azt elhatározá, vissza nem

vonhatja, ha bár később fogja is az a jótéteményt a kitűzött célra használni. —

LXXXII. Kovács Sámuel, kis Kérben lakozó nyugalmazott református lelkész kegyes segedelemért folyamodván.

Folytatólag a tavalyi módszerint segélyezése elhatározott.

LXXXIII. A kazinci tűzvész által károsult, a hejcei és felső cécei templomot, iskolát építő, a sajó keszi és vámos ujfalusi nagy szükségben levő egyházak az illető egyházmegyék által közkihirdetés végett ajánltatván:

Kegyes segedelem végett minden egyházközségekben kihirdetendők.

LXXXIV. A szalai, vilmányi, szesztai, pthrügyi kölcsönpénzért folyamadó egyházak kérelme.

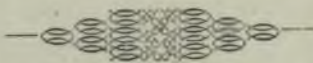
Az egyházkerületi pénzügyi bizottmányhoz utasittatik.

Jegyzeték Zsarnay Lajos és Kun Bertalan egyházkerületi jegyzők.

Kiadta

ZSARNAY LAJOS,

fő jegyző.

Ára 26 kr. uj pénzben.